

—॥ ॐ ॥—

—॥ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ ॥—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ

॥ ದಶನೋಃಧ್ಯಾಯಃ ॥

॥ ನಾರದ ಉವಾಚ ॥

ಶ್ರುತಂ ಪೃಥಿವ್ಯಸಾಖ್ಯಾನಮತೀವ ಸುಮನೋಹರಂ |
ಗಂಗೋಸಾಖ್ಯಾನಮಧುನಾ ವದ ವೇದವಿದಾಂ ವರ

॥ ೧ ॥

ಭಾರತಂ ಭಾರತೀಶಾಸಾದಾಜಗಾನು ಸುರೇಶ್ವರೀ |
ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಾ ಪರಮಾ ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣು ಪದೀ ಸತೀ

॥ ೨ ॥

ಕಥಂ ಕುತ್ರ ಯುಗೇ ಕೇನ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾ ಪ್ರೇರಿತಾ ಪುರಾ |
ತತ್ಕ್ರಮಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪಾಪಘ್ನಂ ಪುಣ್ಯದಂ ಶುಭಂ

॥ ೩ ॥

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧. ಶ್ರುತಿಮಧುರವಾದ ಪೃಥಿವಿಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಿಸಿ
ದೆನು. ಎಲೈ, ವೇದಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರಾಯಣಮಹರ್ಷಿಯೇ ಈಗ
ಗಂಗೋಸಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳು.

೨-೩. ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದ್ಭವಳೂ, ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಳೂ, ಸುರೇಶ್ವರಿಯೂ ಆದ
ಗಂಗೆಯು ಸರಸ್ವತಿಯು ಶಾಸದಿಂದ ಹೇಗೆ, ಯಾವಯುಗದಲ್ಲಿ, ಯಾರ ಪ್ರೇರಣೆ
ಯಂತೆ, ಯಾರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಪಾಪನಾಶಕವೂ,
ಪುಣ್ಯದಾಯಕವೂ ಆದ ಗಂಗೆಯ ಅವತಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆನು.

|| ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಗರಃ ಸೂರ್ಯವಂಶಜಃ |
 ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಚ ವೈದರ್ಭೀ ಶೈಬ್ಯಾ ಚ ದ್ವೇ ಮನೋಹರೇ || ೪ ||

ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪಃ ಸತ್ಯೇಷ್ಟಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಸತ್ಯಭಾವನಃ |
 ಸತ್ಯಧರ್ಮವಿಚಾರಜ್ಞಃ ಪರಂ ಸತ್ಯಯುಗೋದ್ಭವಃ || ೫ ||

ಏಕಾ ಕನ್ಯಾ ಚೈಕಪ್ರತ್ಯೋ ಬಭೂವ ಸುಮನೋಹರಃ |
 ಅಸಮಂಜ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಶೈಬ್ಯಾಯಾಂ ಕುಲವರ್ಧನಃ || ೬ ||

ಅನ್ಯಾ ಚಾರಾಧಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಂ ಪುತ್ರಕಾಮುಕೇ |
 ಬಭೂವ ಗರ್ಭಸ್ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಶಿವಸ್ಯ ತು ವರೇಣ ಚ || ೭ ||

ಗತೇ ಶತಾಬ್ದೇ ಪೂರ್ಣೇ ಚ ಮಾಂಸಪಿಂಡಂ ಸುಷಾವ ಸಾ |
 ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಶಿವಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ರುರೋದೋಚ್ಚಿಃ ಪುನಃ ಪುನಃ || ೮ ||

೪. ನಾರಾಯಣಋಷಿ :—ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ, ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಶ್ರೀಮಂತನೂ ಆದ ಸಗರನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ವೈದರ್ಭೀ, ಶೈಬ್ಯೆ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಸುಂದರಪತ್ನಿಯಿದ್ದರು.

೫. ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನೂ, ಸತ್ಯವಾದುದರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸತ್ಯವಾಚಿಯೂ, ಸತ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವನೂ, ಸತ್ಯಧರ್ಮವಿಚಾರಗಳನ್ನರಿತವನೂ ಆದ ಆ ಸಗರನು ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು.

೬. ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಶೈಬ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲವರ್ಧಕನೂ, ಮನೋಹರನೂ ಆದ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿ ಅಸಮಂಜನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶೈಬ್ಯೆಯು ಒಬ್ಬಳು ಕನ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದಳು.

೭. ವೈದರ್ಭಿಯೂ ಕೂಡ ಮಗನ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನ ವರದಿಂದ ಗರ್ಭವತಿಯೂ ಆದಳು.

೮. ನೂರುವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಆಕೆಯು ಕೇವಲ ಮಾಂಸಪಿಂಡವೊಂದನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಆ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆಯು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದಳು.

ಶಂಭುಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೇಣ ತತ್ಸಮೀಪಂ ಜಗಾಮ ಹ |
ಚಕಾರ ಸಂವಿಭಜ್ಯೈತನ್ವಿಂದಂ ಷಷ್ಠಿಸಹಸ್ರಧಾ

|| ೯ ||

ಸರ್ವೇ ಬಭೂವುಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಾಃ |
ಗ್ರೀಷ್ಮಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಾರ್ತಾಂಡಪ್ರಭಾಜುಷ್ಮ ಕಲೇ ವರಾಃ

|| ೧೦ ||

ಕಪಿಲರ್ಷೇಃ ಕೋಪದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಭೂವುರ್ಭಸ್ಮಸಾಚ್ಚ ತೇ |
ರಾಜಾ ರುರೋದ ತಚ್ಚುತ್ಪ್ಲಾ ಜಗಾಮ ಮರಣಂ ಶ್ರುಚಿಾ

|| ೧೧ ||

ತಪಶ್ಚ ಕಾರಾಸಮಂಜೋ ಗಂಗಾಸನಯನಕಾರಣಾತ್ |
ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಲಕ್ಷವರ್ಷಂ ಮೃತಶ್ಚ ಕಾಲಯೋಗತಃ

|| ೧೨ ||

ದಿಲೀಪಸ್ತಸ್ಯ ತನಯೋ ಗಂಗಾಸನಯನಕಾರಣಾತ್ |
ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಲಕ್ಷವರ್ಷಂ ಯಯೌ ಲೋಕಾಂತರಂ ನೃಪಃ

|| ೧೩ ||

೯. ಆಗ ಈಶ್ವರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಿಂದ ಆಕೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಪಿಂಡವನ್ನು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಹೋದನು.

೧೦. ಆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರಮಕ್ಕಳೂ, ಅತ್ಯಂತ ಬಲಪರಾಕ್ರಮಯುತರೂ, ಗ್ರೀಷ್ಮಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆದರು.

೧೧. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಂದೆಯ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ತರಲು ಹೋಗಿ ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯ ಶಾಸನದ ಬುದ್ಧಿಯಾದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನಾದ ಸಗರನು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಮರಣಹೊಂದಿದನು.

೧೨. ಮೃತರಾದ ಸಹೋದರರನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲು ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸಮಂಜನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದನು. ಒಂದು ಲಕ್ಷವರ್ಷ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಕಾಲಗತಿಯಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದನು.

೧೩. ಅವನ ಮಗನಾದ ದಿಲಿ ಪನೂ ಕೂಡ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರಲು ಒಂದು ಲಕ್ಷವರ್ಷ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ತರಲಾಗದೆ ಲೋಕಾಂತರವನ್ನೈದಿದನು.

ಅಂಶುಮಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಗಂಗಾನಯನಕಾರಣಾತ್
ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಲಕ್ಷವರ್ಷಂ ನೃತಶ್ಚ ಕಾಲಯೋಗತಃ || ೧೪ ||

ಭಗೀರಥಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಭಾಗವತಃ ಸುಧೀಃ |
ವೈಷ್ಣವೋ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಶ್ಚ ಗುಣವಾನಜರಾಮರಃ || ೧೫ ||

ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಲಕ್ಷವರ್ಷಂ ಗಂಗಾನಯನಕಾರಣಾತ್ |
ದದರ್ಶ ಕೃಷ್ಣಂ ಹೃಷ್ಯಾಸ್ಯಂ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭಂ || ೧೬ ||

ದ್ವಿಭುಜಂ ಮುರಲೀಹಸ್ತಂ ಕಿಶೋರಂ ಗೋಪವೇಷಕಂ |
ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಿಾಶಂ ಚ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹಂ || ೧೭ ||

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣತಮಂ ವಿಭುಂ |
ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದೈಶ್ವರೈಶ್ಚ ಸ್ತುತಂ ಮುನಿಗಣೈರ್ಯುತಂ || ೧೮ ||

೧೪. ಅವನ ಪುತ್ರನಾದ ಅಂಶುಮಂತನೂ ಕೂಡ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರಲು ಲಕ್ಷವರ್ಷ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಮೃತಪಟ್ಟನು.

೧೫-೧೬. ಆ ಶುಮಂತನ ಪುತ್ರನೂ, ಪರಮಭಾಗವತನೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನೂ, ಗುಣವಂತನೂ, ಜರಾಮರಣರಹಿತನೂ ಆದ ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರಲು ಲಕ್ಷವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಸ್ಮಿತವದನನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದನು.

೧೭-೧೮. ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯನೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪನೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತನೂ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತನೂ, ಸಾಕ್ಷಿ ಸ್ವರೂಪನೂ, ನಿರ್ಗುಣನೂ, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ದಿವ್ಯಸುಂದರವಿಗ್ರಹಧಾರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಕೈಯಲ್ಲಿ

ನಿರ್ಲಿಪ್ತಂ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪಂ ಚ ನಿರ್ಗುಣಂ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಂ |

ಈಷದ್ಧಾ ಸ್ಯಪ್ರಸನ್ನಾ ಸ್ಯಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕಾರಕಂ

|| ೧೯ ||

ವಹ್ನಿ ಶುದ್ಧಾಂಶುಕಾಧಾಸಂ ರತ್ನ ಭೂಷಣಭೂಷಿತಂ |

ತುಷ್ಠಾವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪತೀ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ

|| ೨೦ ||

ಲೀಲಯಾ ಚ ವರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಾಂಛಿತಂ ವಂಶತಾರಕಂ |

ತತ್ರಾಜಗಾಮ ಗಂಗಾ ಸಾ ಸ್ಮರಣಾತ್ಪರಮಾತ್ಮನಃ

|| ೨೧ ||

ತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರತಸ್ಥೌ ಚ ತತ್ಪರಃ ಸಂಪುಟಾಂಜಲಿಃ |

ಉನಾಚ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಮನೋಹರಾಂ |

ಕುರ್ವತೀಂ ಸ್ತವನಂ ದಿವ್ಯಂ ಪುಲಕಾಂಚಿತನಿಗ್ರಹಾಂ

|| ೨೨ ||

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಉನಾಚ ||

ಭಾರತಂ ಭಾರತೀಶಾಪಾದ್ಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಂ ಸುರೇಶ್ವರಿ

|| ೨೩ ||

ಕೊಳಲನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸೀತಾಂಬರವನ್ನು ಟ್ಟು, ರತ್ನಾ ಭರಣಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಸ್ಥಿತವದನದಿಂದ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಆ ಗೋಪಕಿಶೋರನನ್ನು ಕಂಡು ಭಗೀರಥನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

೨೧. ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವೂ, ವಂಶೋದ್ಧಾರ ಕವೂ ಆದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಗಂಗೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಬಂದಳು.

೨೨. ಗಂಗೆಯು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಳು. ಮನೋಹರಳಾದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಭಗವಂತನು ಇಂತು ನುಡಿದನು ಆಕೆಯು ರೋಮಾಂಚಿತ ಶರೀರಳಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

೨೩. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಎಲೈ, ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯೇ, ಪರಸ್ವತಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದ ನೀನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗು.

ಸಗರಸ್ಯ ಸುತಾನ್ಸರ್ವಾನನ್ವತಾನ್ಕುರು ಮಮಾಜ್ಞಯಾ |
ತ್ವತ್ಸಂಸ್ಪರ್ಶವಾಯುನಾ ಪೂತಾ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಮಮ ಮಂದಿರಂ || ೨೪ ||

ಬಿಭ್ರತೋ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಂ ತೇ ದಿವ್ಯಸ್ಯಂದನಗಾಮಿನಃ |
ಮತ್ಪಾರ್ಷದಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಕಾಲಂ ನಿರಾಮಯಾಃ || ೨೫ ||

ಕರ್ಮಭೋಗಂ ಸಮುಚ್ಛಿದ್ಯ ಕೃತಂ ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ |
ನಾನಾವಿಧಂ ಮಹತ್ತ್ವಲ್ಪಂ ಪಾಪಂ ಸ್ಯಾದ್ಭಾರತೇ ನೃಭಿಃ || ೨೬ ||

ಗಂಗಾಯಾಃ ಸ್ಪರ್ಶವಾತೇನ ನಶ್ಯತೀತಿ ಶ್ರುತೌ ಶ್ರುತಂ |
ಸ್ಪರ್ಶನಂ ದರ್ಶನಾದ್ಧೇವ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯಂ ದಶಗುಣಂ ತತಃ || ೨೭ ||

ಮೌಸಲಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸೇ ನೃಣಾಂ |
ಕೋಟಿಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಂ ಪಾಪಂ ನಶ್ಯತೀತಿ ಶ್ರುತೌ ಶ್ರುತಂ || ೨೮ ||

೨೪. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನೀನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಗರಪುತ್ರರನೆಲ್ಲ ಪವತ್ರಗೋಷು. ನಿನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪವತ್ರರಾಗಿ ನನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರುವರು.

೨೫. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದಿವ್ಯವಿಗ್ರಹಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ದಿವ್ಯರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಪಾರ್ಷದರಾಗಿ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವರು. ಅವರ ಜನ್ಮಾಂತರ ಕರ್ಮಬಂಧನವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗುವುದು.

೨೬-೨೭. ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಮಾಡಿದ ಅಲ್ಪ ಪಾಪವಾಗಲೀ ಮಹಾಪಾಪವಾಗಲೀ, ಗಂಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೂ, ಅದರ ವಾಯುಸೇವನೆಯಿಂದಲೂ, ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದು ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಗಂಗೆಯ ದರ್ಶನ ಕೈಂಟಲೂ, ಸ್ಪರ್ಶನವು ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾದುದು.

೨೮. ಸಂಕಲ್ಪಸ್ತೋತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲದೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲದಂತೆ (ಒನಕೆಯಂತೆ) ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಳುಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೌಸಲಸ್ನಾನವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮನುಜರು (ಪರ್ದದಿವಸಗಳಲ್ಲದೆ) ಸಾಮಾನ್ಯ ದಿವಸಗಳಲ್ಲೂ ಮುಸಲದಂತೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಕೋಟಿಜನ್ಮಾರ್ಜಿತ ಪಾಪವು ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದು ಶ್ರುತಿಸಾರುತ್ತದೆ

ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ಸಾಪಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಕಾನಿ ಚ |
 ನಾನಾಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಾನೈವ ಕಾನುತೋಽಪಿ ಕೃತಾನಿ ಚ || ೨೯ ||

ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಶ್ಯಂತಿ ಮೌಸಲಸ್ನಾನತೋ ನೃಣಾಂ |
 ಪುಣ್ಯಾಹಸ್ನಾನಜಂ ಪುಣ್ಯಂ ವೇದಾ ನೈವ ವದಂತಿ ಚ || ೩೦ ||

ಕೇಚಿದ್ವದಂತಿ ತೇ ದೇವಿ ಫಲಮೇವ ಯಥಾಗಮಂ |
 ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ನೈವ ವಿದಂತಿ ಚ || ೩೧ ||

ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸಸ್ನಾನಸಂಕಲ್ಪಂ ಶ್ರುಣು ಸುಂದರಿ |
 ಪುಣ್ಯಂ ದಶಗುಣಂ ಚೈವ ಮೌಸಲಸ್ನಾನತಃ ಪರಂ || ೩೨ ||

ತತಸ್ತ್ರಿಸಂಶದ್ಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ರವಿಸಂಕ್ರಮಣೇ ದಿನೇ |
 ಅನಾಯಾಂ ಚಾಪಿ ತತ್ತುಲ್ಯಂ ದ್ವಿಗುಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯನೇ || ೩೩ ||

೨೯-೩೦. ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕವಾಗಲೀ, ಅನಿಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕವಾಗಲೀ, ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಸಕಲ ಮಹಾಪಾಪಗಳೂ ಕೂಡ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಸಲಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಕಲ್ಪಸ್ತೋತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಾಹ (ಪುಣ್ಯದಿವಸ) ಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ವೇದವೂ ಕೂಡ ಹೇಳಲಾರದು.

೩೧. ಎಲೌ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದಿಗಳೂ ವೇದೋಕ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು.

೩೨. ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದರೆ ಮೌಸಲಸ್ನಾನಮಾಡಿದುದರ ಪುಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದು.

೩೩-೩೪. ಸೂರ್ಯಸಂಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಪುಣ್ಯಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ರಡರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ, ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯ

ತತೋ ದಶಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ನರಾಣಾಮುತ್ತರಾಯಣೇ |
ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಾಂ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾನಂತಂ ಪುಣ್ಯಮೇವ ಚ || ೩೪ ||

ಅಕ್ಷಯಾಯಾಂ ಚ ತತ್ತುಲ್ಯಂ ನೈತದ್ವೇದೇ ನಿರೂಪಿತಂ |
ಅಸಂಖ್ಯಪುಣ್ಯಫಲದಮೇತೇಷು ಸ್ನಾನದಾನಕಂ || ೩೫ ||

ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸೇ ಸ್ನಾನಂ ಧ್ಯಾನಾಚ್ಛತಗುಣಂ ಫಲಂ |
ಮನ್ವಂತರೇಷು ದೇವೇಶಿ ಯುಗಾದಿಷು ತಥೈವ ಚ || ೩೬ ||

ಮಾಘಸ್ಯ ಸಿತಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಭೀಷ್ಮಾಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ತಥೈವ ಚ |
ತಥಾಶೋಕಾಷ್ಟಮಿಾತಿಥ್ಯಾಂ ನವಮ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ಹರೇಃ || ೩೭ ||

ತತೋಽಪಿ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ನಂದಾಯಾಂ ತವ ದುರ್ಲಭಂ |
ದಶಸಾಹರಾಯಾಂ ತು ದಶಮ್ಯಾಂ ಸುನುಹತ್ಫಲಂ || ೩೮ ||

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ, ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌರ್ಣಮಿ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗಣಿತಪುಣ್ಯವೂ ಲಭಿಸುವದು.

೩೫. ಅಕ್ಷಯನವಮಿ ದಿವಸ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನಂತ ಫಲ ದೊರಕುವುದು. (ಆದರೆ ಇದನ್ನು ವೇದದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ) ಮೇಲ್ಕಂಡ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯಪುಣ್ಯಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೩೬-೩೭. ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಕೈತಲೂ ನೂರರಷ್ಟು ಫಲಹೊಂದಬಹುದು. ಎಲೌ, ಶ್ರೇಷ್ಠತಾದ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ ಮನ್ವಂತರಾದಿ, ಯುಗಾದಿ. ಮಾಘಶುಕ್ಲಸಪ್ತಮಿ, ಭೀಷ್ಮಾಷ್ಟಮಿ, ಅಶೋಕಾಷ್ಟಮಿ, ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿ ಮುಂತಾದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅನಂತಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು.

೩೮. ವಾಡ್ಯ, ಷಷ್ಠಿ ಮತ್ತು ಏಕಾದಶೀದಿವಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ, ದಶಸಾಹರದಶಮೀದಿನ (ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ) ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನಂತ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

ನಂದಾಸನುಂ ಚ ನಾರುಣ್ಯಾಂ ಮಹತ್ಪೂರ್ವಂ ಚತುರ್ಗುಣಂ |

ತತಶ್ಚ ತುರ್ಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ದ್ವಿನುಹತ್ಪೂರ್ವಕೇ ಸತಿ

|| ೩೯ ||

ಪುಣ್ಯಂ ಕೋಟಿಗುಣಂ ಚೈವ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ನಾನತೋ ಭವೇತ್ |

ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೋಪರಾಗೇಷು ಸ್ತೃತಂ ದಶಗುಣಂ ತತಃ

|| ೪೦ ||

ಪುಣ್ಯೇಷ್ಯರ್ಥೋದಯೇ ಕಾಲೇ ತತಃ ಶತಗುಣಂ ಫಲಂ |

ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಸಂಕಲ್ಪೋ ವೈಷ್ಣವಾನಾಂ ವಿಪರ್ಯಯಃ

|| ೪೧ ||

ಫಲಸಂಧಾನರಹಿತಾ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ವೈಷ್ಣವಾಃ |

ಮುಕ್ತೀತಿಭಕ್ತಿ ಕಾಮಾಸ್ತೇ ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು

|| ೪೨ ||

ಗುರುವಕ್ತ್ರಾದ್ವಿಷ್ಣು ಮಂತ್ರೋ ಯಸ್ಯ ಕರ್ಣೇ ವಿಶೇತ್ಪರಃ |

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಂ ವೈಷ್ಣವಂ ತಂ ವೇದಾಃ ಸರ್ವೇ ವದಂತಿ ಚ

|| ೪೩ ||

೩೯. ನಾರುಣಿಯ ದಿವಸ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಡ್ಯಮುಂತಾದ ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪುಣ್ಯವೂ, ಮಹಾನಾರುಣಿಯ ದಿವಸ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ, ಮಹಾಮಹಾನಾರುಣಿಯ ದಿವಸ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

೪೦-೪೧ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೋಟಿಗುಣ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಗ್ರಹಣದ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಅರ್ಥೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಬಹುದು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕಿಂತ ಇತರರ ಸಂಕಲ್ಪವು ಭಿನ್ನವಾದುದು.

೪೨. ವೈಷ್ಣವರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದುದರಿಂದ ಫಲಾಭಿಸಂಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಯಸುವರು.

೪೩. ಯಾರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸರಮಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಷ್ಣುಮಂತ್ರವು ಗುರುವಂಶೀನ ಉಪದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೋ ಅವನನ್ನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ ವೈಷ್ಣವನೆಂದು ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಸಾರಿ ಹೇಳುವುವು.

ಪುರುಷಾಣಾಂ ಶತಂ ಪೂರ್ವಂ ಜೈತ್ಯಕಂ ಚ ಪರಂ ಶತಂ |

ಮಾತಾಮಹಸ್ಯ ಚ ಶತಂ ಮಾತರಂ ಮಾತೃಮಾತರಂ

|| ೪೪ ||

ಭಗಿನೀಂ ಭ್ರಾತರಂ ಚೈವ ಭಾಗಿನೇಯಂ ಚ ಮಾತುಲಂ |

ಶ್ವಶ್ರಂ ಚ ಶ್ವಶುರಂ ಚೈವ ಗುರುಪತ್ನೀಂ ಗುರೋಃ ಸುತಂ

|| ೪೫ ||

ಗುರುಂ ಚ ಜ್ಞಾನದಾತಾರಂ ಮಿತ್ರಂ ಚ ಸಹಚಾರಿಣಂ |

ಭೃತ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯಂ ತಥಾ ಚೇಟೀಂ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ವಾಶ್ರಮಸನ್ನಿಧೌ

|| ೪೬ ||

ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾ ಸಾರ್ಥಂ ಮಂತ್ರಗ್ರಹಣಮಾತ್ರತಃ |

ಮಂತ್ರಗ್ರಹಣಮಾತ್ರೇಣ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತೋ ಭವೇನ್ನ ರಃ

|| ೪೭ ||

ತಸ್ಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶನಾತ್ಪೂತಂ ತೀರ್ಥಂ ಚ ಭುವಿ ಭಾರತೇ |

ತಸ್ಯೈವ ಪಾದರಜಸಾ ಸದ್ಯಃ ಪೂತಾ ವಸುಂಧರಾ

|| ೪೮ ||

೪೪-೪೭. ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷ್ಣುಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾತ್ರ ದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರಪುರುಷರಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನಗಳನ್ನೂ, ಮಾತಾಮಹನವಂಶ ದಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನಗಳನ್ನೂ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರನ್ನೂ, ಸಹೋದರಿಯ ಪುತ್ರ, ಸೋದರನಾವ, ಅತ್ತಿಮಾವಂದಿರು, ಗುರುಪತ್ನಿ, ಗುರುಪುತ್ರ, ಜ್ಞಾನದಾತೃವಾದ ಗುರು, ಸಹಚಾರಿಯಾದ ಸ್ನೇಹಿತ. ಶಿಷ್ಯ, ಸೇವಕ, ಸೇವಕಿಸುರು, ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದ ಹತ್ತರವಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವರೆ ಳ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನೊಡನೆ ಉದ್ಧರಿಸಿ ತಾನೂ ಕೂಡ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೪೮. ಆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನ ಸಂಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ ಗಳೂ, ಪವಿತ್ರವಾಗುವುವು. ಅವನ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವಸುಂಧರೆಯು ಪವಿತ್ರಳಾಗುವಳು.

పాదోదకస్థానమిదం తీర్థమేవ భవేద్ద్భ్రువం |
 అన్నం విష్ణో జలం మూత్రం యద్విష్ణో రనివేదితం || ౪౯ ||

ఖాదంతి నో న్యేష్ట వాళ్ల సదా న్యేవేద్యభోజినః |
 విష్ణో నివేదితాన్నం చ నిత్యం యే భుంజతే నరాః || ౫౦ ||

పూతాని సర్వతీర్థాని తేషాం చ స్వర్శనాదఱ్ఱో |
 విష్ణోఱ్ఱే పాదోదకం పుణ్యం నిత్యం యే భుంజతే నరాః || ౫౧ ||

తత్పాపాని పలాయంతే న్యేనతేయాదివోఱ్ఱరగాః |
 తేషాం దర్శనమాత్రేణ పూఱ్ఱం చ భువనక్రయం || ౫౨ ||

విష్ణోఱ్ఱః సుదర్శనం చక్రం సంతతం తాంఱ్ఱ రక్షతి |
 మద్గుణశ్రవణాద్యే చ పులకాంకితనిగ్రహాః || ౫౩ ||

౪౯. విష్ణుభక్తన పాదోదకవు బిద్ద స్థళవేల్ల పుణ్యతీర్థవేందెనిసి కేఱ్ఱవుదు. విష్ణువిగే నివేదిసదిరువ అన్నవు మలసదృశవు, నిఱ్ఱు మూత్రసదృశవు ఎనిసువుదు.

౫౦-౫౨. విష్ణువిగే అనివేదితనాద అన్నవన్ను సర్వదా న్యేవేద్య భోజిగళాద వ్యేష్టవరు తిన్నుపుదిల్ల. ప్రతిదినవు విష్ణువిగే నివేదిసది అన్నవన్ను తిన్నువ మనుజర స్వర్శమాత్రదింద సకల తీర్థగళూ పవిత్ర వాగువువు. ప్రతిదినవు పుణ్యకరనాద విష్ణువిన పాదతీర్థవన్ను పాన మాడుస మనుజర పాపగళు గరుడనన్ను నోఱ్ఱిద ఱావుగళు ఓడువంతే దూర ఓడువువు. అవర దర్శనమాత్రదింద మూరు లోఱ్ఱకవు పవిత్ర వాగువుదు.

౫౩-౫౪. విష్ణుభక్తరన్ను యావాగలూ విష్ణువిన సుదర్శన చక్రవు రక్షణే మాడువుదు. నన్న గుణశ్రవణమాత్రదింద రోమాంఱితశరీఱ్ఱరాగి, కణ్ణుగళల్లి ఆనంద బాష్పగళన్ను సురిసుత్తా, గద్గదకంఱదింద నన్నన్ను

ಗದ್ಗದಾಃ ಸಾಶ್ರುನೇತ್ರಾಶ್ಚ ನರಾಸ್ತೇ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮಾಃ |
ಪುತ್ರಾದಪಿ ಪರಃ ಸ್ನೇಹೋ ಮಯಿ ಯೇಷಾಂ ನಿರಂತರಂ |
ಗೃಹಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಮಯಿ ನ್ಯಸ್ತಾಸ್ತೇ ನರಾ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮಾಃ

|| ೫೪ ||

ಅಬ್ರಹ್ಮಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತಂ ಮತ್ತಃ ಸರ್ವಂ ಚರಾಚರಂ |
ಸರ್ವೇಷಾಮಹಮೇನೇಶ ಇತಿಜ್ಞಾ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮಾಃ

|| ೫೫ ||

ಅಸಂಖ್ಯಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದಯಃ |
ಪ್ರಲಯೇ ಮಯಿ ಲೀಯಂತೇ ಚೇತಿಜ್ಞಾ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮಾಃ

|| ೫೬ ||

ತೇಜಃಸ್ವರೂಪಂ ಪರಮಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹಂ |
ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯಂ ನಿರ್ಗುಣಂ ಚ ನಿರೀಹಂ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಂ

|| ೫೭ ||

ಯಾರು ಸ್ತುತಿಸುವರೋ ಅವರು ವೈಷ್ಣವಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಯಾರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಗನು ತಂದೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಡುವರೋ, ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾರು ಗೃಹ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಪಿಸುವರೋ ಅವರು ಉತ್ತಮ ವೈಷ್ಣವರು.

೫೫. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಒಂದು ಹುಲ್ಲುಗರಿಯವರೆಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನನ್ನಿಂದಲೇ ಅವಿಭವಿಸಿತು, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಈಶ್ವರನೆಂದು ಯಾರು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅವರೇ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮರು.

೫೬. ಅಗಣಿತವಾದ ಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದಿಗಳೂ ಸ್ರವಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾಗುವರೆಂದು ಯಾರು ತಿಳಿದಿರುವರೋ ಅವರೇ ಉತ್ತಮ ವೈಷ್ಣವರು.

೫೭-೫೮. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ನಿರ್ಗುಣನೂ, ಇಚ್ಛಾರಹಿತನೂ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯನೂ, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತಪರನೂ, ತೇಜಃಸ್ವರೂಪನೂ, ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹನೂ

ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಾ ಮತ್ತು ಅವಿಭೂತಾಸ್ತಿ ರೋಹಿತಾಃ |

ಇತಿ ಜಾನಂತಿ ಯೇ ದೇವಿ ತೇ ನರಾ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮಾಃ || ೫೮ ||

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ದೇವೇಶೋ ನಿರರಾಮ ತಯೋಃ ಪುರಃ |

ಉವಾಚ ತಂ ತ್ರಿಸಥಗಾ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಾತ್ಮಕಂಧರಾ || ೫೯ ||

|| ಗಂಗೋವಾಚ ||

ಯಾಮಿ ಚೇದ್ಭಾರತಂ ನಾಥ ಭಾರತೀ ಶಾಪತಃ ಪುರಾ |

ತನಾಜ್ಞಯಾ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಪಸಾ ಚೈವ ಸಾಂಪ್ರತಂ || ೬೦ ||

ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಮಹ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಪಾಪಿನಃ |

ಶಾನಿ ಮೇ ಕೇನ ನಶ್ಯಂತಿ ತದುಪಾಯಂ ನದ ಪ್ರಭೋ || ೬೧ ||

ಕತಿ ಕಾಲಂ ಪರಿಮಿತಂ ಸ್ಥಿತೀರ್ನೇ ತತ್ರ ಭಾರತೇ |

ಕದಾ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವೇಶ ತ್ವದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ || ೬೨ ||

ಆದವನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದೂ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡಗೂಡಿದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಅವಿಭವಿಸಿ, ತಿರೋತನಾಗುವುದೆಂದೂ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅವರೇ ವೈಷ್ಣವೋತ್ತಮರು.

೫೯. ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂತು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ಗಂಗೆಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿನಯದಿಂದ ಇಂತು ನುಡಿದಳು.

೬೦-೬೧ ಗಂಗೆ:—ಎಲೈ ಪತಿವೇದನೇ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತಳಾದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಭಗೀರಥನ ತಪೋಮಹಿಮೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಪಾಪಿಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂಘಟಿಸುವ ಪಾಪಗಳು ಎಂತು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಬೋಧಿಸು.

೬೨. ನಾನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಿರಬೇಕು? ಪುನಃ ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರುವುದು ಯಾವಾಗ? ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿದು.

ಮಮಾನ್ಯದ್ವಾಂಭಿತಂ ಯದ್ಯತ್ಸರ್ವಂ ಜಾನಾಸಿ ಸರ್ವಜಿತ್ |
ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನ್ ಸರ್ವಜ್ಞ ತದುಪಾಯಂ ವಪ ಸ್ವಭೋ

|| ೬೩ ||

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ ||

ಜಾನಾಮಿ ವಾಂಭಿತಂ ಗಂಗೆ ತವ ಸರ್ವಂ ಸುರೇಶ್ವರಿ |
ಪತಿಸ್ತೇ ರುದ್ರ ರೂಪೋಽಯಂ ಲವಣೋದೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ

|| ೬೪ ||

ಮಮೈವಾಂಶಃ ಸಮುದ್ರಶ್ಚ ತ್ವಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪಿಣೀ |
ವಿದಗ್ಧಾಯಾ ವಿದಗ್ಧೇನ ಸಂಗಮೋ ಗುಣವಾನ್ಭವಿ

|| ೬೫ ||

ಯಾವತ್ಯಃ ಸಂತಿ ನದ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ್ಯಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಭಾರತೇ |
ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ತವ ತಾಸ್ತೇನ ಲವಣೋದಸ್ಯ ಸೌರತೇ

|| ೬೬ ||

೬೩. ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನಿಯೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಆದ ನೀನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಲಾಷೆಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸು.

೬೪. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಎಲೈ ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಸಕಲಾಭಿಲಾಷೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ರುದ್ರಾವತಾರಿಯಾದ ಈ ಲವಣ ಸಮುದ್ರನು ನಿನಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪತಿಯಾಗುವನು.

೬೫. ಸಮುದ್ರನು ನನ್ನ ಅಂಶದಿಂದಲೂ, ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಅಂಶದಿಂದಲೂ ಅವತರಿಸಿರುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರೌಢಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಪ್ರೌಢನಾದ ಸಮುದ್ರನ ಸಂಗಮವು ಗುಣಯುತವಾಗುವುದು.

೬೬. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಲವಣ ಸಮುದ್ರನೊಡನೆ ಸೇರುವುದಾದರೂ ಕೂಡ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾಗಿ ಲವಣಸಮುದ್ರನ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಸುರತಸುಖವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವೆ.

ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ದೇವೇಶಿ ಕಲೇಃ ಪಂಚಸಹಸ್ರಕಂ |

ವರ್ಷಂ ಸ್ಥಿತಿಶ್ಚೇ ಭಾರತ್ಯಾ ಭುವಿ ಶಾಪೇನ ಭಾರತೇ

|| ೬೭ ||

ನಿತ್ಯಂ ವಾರಿಧಿನಾ ಸಾರ್ಧಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ರಹೋರತಿಂ |

ತ್ವಮೇವ ರಸಿಕಾದೇವೀ ರಸಿಕೇಂದ್ರೇಣ ಸಂಯುತಾ

|| ೬೮ ||

ತ್ವಾಂ ತೋಷಯಂತಿ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಭಗೀರಥಕೃತೇನ ಚ |

ಭಾರತಸ್ಥಾ ಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಂತಿ ಭಕ್ತಿತಃ

|| ೬೯ ||

ಧ್ಯಾನೇನ ಕೌಠುನೋಕ್ತೇನ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ಪೂಜಯಿಷ್ಯತಿ |

ಯಃ ಸ್ತೌತಿ ಪ್ರಣವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಸೋಽಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್

|| ೭೦ ||

ಗಂಗಾ ಗಂಗೇತಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾದ್ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತೈರಸಿ |

ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಯತಿ

|| ೭೧ ||

೬೭-೬೮. ಎಲೈ ದೇವಿಶ್ರೇಷ್ಠಳೇ, ಇಂದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನೀನು ಭವತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಾಪದಂತೆ ನದಿಯಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಲವಣಸಮುದ್ರನೊಡನೆ ರತಿಸುಖವನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವೆ. ರಸಿಕಶ್ರೇಷ್ಠನೊಡನೆ ಸೇರುವ ನೀನೂ ರಸಿಕಳೆನಿಸುವೆ.

೬೯. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಭಗೀರಥಕೃತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವದಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು.

೭೦. ಕೌಠುಮಮುನಿಸ್ತೋತ್ರವಾದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಯಾರು ನಿತ್ಯವೂ ನಮಿಸಿ, ಸ್ತುತಿಸುವರೋ ಅವರು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೭೧ ಗಂಗಾನದಿಗೆ ನೂರುಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ 'ಗಂಗಿ' ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಪಾಪವಿನಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವರು.

ಸಹಸ್ರಪಾಪಿನಾಂ ಸ್ನಾನಾದ್ಯತ್ವಾಪಂ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಮದ್ಭಕ್ತದರ್ಶನೇ ತಾವತ್ತದೈವ ಹಿ ವಿನಶ್ಯತಿ

|| ೨೨ ||

ಪಾಪಿನಾಂ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಶವಸ್ಪರ್ಶೇನ ಯತ್ತವ |

ಮನ್ಮಂತ್ರೋಪಾಸಕಸ್ನಾನಾತ್ತದಘಂ ಚ ವಿನಶ್ಯತಿ

|| ೨೩ ||

ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಭವೇದ್ಗಂಗೇ ಮನ್ನಾಮಗುಣಕೀರ್ತನಂ |

ತತ್ರೈವ ತ್ವಮಧಿಷ್ಠಾನಂ ಕರಿಷ್ಯಸ್ಯ ಘನೋಚನಾತ್

|| ೨೪ ||

ಸಾರ್ಧಂ ಸರಿದ್ಭಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಭಿಃ ಸರಸ್ವತ್ಯಾದಿಭಿಃ ಶುಭೇ |

ತತ್ತು ತೀರ್ಥಂ ಭವೇತ್ಸದ್ಯೋ ಯತ್ರ ಮದ್ಗುಣಕೀರ್ತನಂ

|| ೨೫ ||

ಯದ್ರೇಣುಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರೇಣ ಪೂತೋ ಭವತಿ ಪಾತಕೀ |

ರೇಣುಪ್ರಮಾಣಂ ವರ್ಷಂ ಚ ಸ ವೈಕುಂಠೇ ವಸೇದ್ಧ್ರಾವಂ

|| ೨೬ ||

೨೨. ಸಾವಿರಾರು ಪಾಪಿಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂಘಟಿಸುವ ಪಾಪಗಳು ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೨೩. ಸಾವಿರಾರು ಪಾಪಿಗಳ ಶವಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಿನಗುಂಟಾಗುವ ಪಾಪವು, ವಿಷ್ಣುಮಂತ್ರೋಪಾಸಕನೊಬ್ಬನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೨೪. ಎಲೌ, ಗಂಗೆಯೇ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಾಮಗುಣಕೀರ್ತನೆಗಳು ನಡೆಯುವುವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀನು ನೆಲೆಸಿ ಪಾಪಹಾರಕಳಾಗುವೆ.

೨೫. ಸರಸ್ವತಿ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠನದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ನೀನು ನನ್ನ ನಾಮಗುಣಕೀರ್ತನೆಯು ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಪವಿತ್ರತೀರ್ಥವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ.

೨೬. ಗಂಗಾನದಿಯ ಜಲಬಿಂದುವಿನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪಿಯು ಪೂತನಾಗುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಲಬಿಂದುಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಕಾಲ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುವನು.

ಜ್ಞಾನೇನ ತ್ವಯಿ ಯೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮನ್ನಾನುಸ್ಮೃತಿಪೂರ್ವಕಂ |
 ಸನುತ್ಸೃಜಂತಿ ಪ್ರಾಣಾಂಶ್ಚ ತೇ ಗಚ್ಛಂತಿ ಹರೇಃ ಪದಂ || ೨೭ ||

ಪಾರ್ಷದಪ್ರವರಾಸ್ತೇ ಚ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಹರೇಶ್ಚಿ ರಂ |
 ಅಸಂಖ್ಯಕಂ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಂ ಲಯಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತೇ ನರಾಃ || ೨೮ ||

ಮೃತಸ್ಯ ಬಹುಪುಣ್ಯೇನ ತಚ್ಛವಂ ತ್ವಯಿ ವಿನ್ಯಸೇತ್ |
 ಪ್ರಯಾತಿ ಸ ಚ ವೈಕುಂಠಂ ಯಾವದಸ್ಥಾಂ ಸ್ಥಿತಿಸ್ತ್ವಯಿ || ೨೯ ||

ಕಾಯವ್ರೂಹಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಸ್ವಕರ್ಮಕಂ |
 ತಸ್ಮೈ ದದಾಮಿ ಸಾರೂಪ್ಯಂ ತಂ ಕರೋಮಿ ಚ ಪಾರ್ಷದಂ || ೩೦ ||

ಅಜ್ಞಾನೀ ತ್ವಜ್ಜಲಸ್ಪರ್ಶಾದ್ಯದಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸಮುತ್ಸೃಜೇತ್ |
 ತಸ್ಮೈ ದದಾಮಿ ಸಾರೂಪ್ಯಂ ತಂ ಕರೋಮಿ ಚ ಪಾರ್ಷದಂ || ೩೧ ||

೨೭. ಯಾರು ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುಪದವನ್ನು ಸೇರುವರು.

೨೮. ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಚಿರಕಾಲ ಪಾರ್ಷದರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಗಣಿತ ಪ್ರಾಕೃತಪ್ರಲಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುವರು.

೨೯. ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಮಾಡಿ ಮೃತನಾದವನ ಶವವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಆ ಶವದ ಮೂಳೆಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇರುವುದೋ ಅಷ್ಟುಕಾಲ ಆ ಮನುಜನು ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವನು.

೩೦. ಅನಂತರ ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನನು ಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಸೇವಕ ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

೩೧. ಅಜ್ಞಾನಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವಾಗ ನಿನ್ನ ಜಲಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ ಸೇವಕನಾಗುವನು.

ಅನ್ಯತ್ರ ವಾ ತ್ಯಜೇತ್ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ವನ್ನಾಮ ಸ್ಮೃತಿಪೂರ್ವಕಂ |
ತಸ್ಮೈ ದದಾಮಿ ಸಾಲೋಕ್ಯಮಸಂಖ್ಯಪ್ರಲಯಾಲಯಂ || ೮೨ ||

ಅನ್ಯತ್ರ ವಾ ತ್ಯಜೇತ್ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ವನ್ನಾಮ ಸ್ಮೃತಿಪೂರ್ವಕಂ |
ತಸ್ಮೈ ದದಾಮಿ ಸಾಲೋಕ್ಯಂ ಯಾನದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಯಃ || ೮೩ ||

ತೀರ್ಥೇಃಪೃಥೀರ್ಥೇ ಮರಣೇ ವಿಶೇಷೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ |
ಮನ್ಮಂತ್ರೋಪಾಸಕಾನಾಂ ಚ ನಿತ್ಯಂ ನೈವೇದ್ಯಭೋಜಿನಾಂ || ೮೪ ||

ಪೂತಂ ಕರ್ತುಂ ಸಶಕ್ತೋ ಹಿ ಲೀಲಯಾ ಭುವನತ್ರಯಂ |
ರತ್ನೇಂದ್ರಸಾರಯಾನೇನ ಗೋಲೋಕಂ ಸ ಪ್ರಯಾತಿ ಚ || ೮೫ ||

ಮದ್ಭಕ್ತಬಾಂಧವಾ ಯೇ ಯೇ ತೇ ತೇ ಪುಣ್ಯಧಿಯಃ ಶುಭೇ |
ತೇ ಯಾಂತಿ ರತ್ನಯಾನೇನ ಗೋಲೋಕಂ ಚ ಸುದುರ್ಲಭಂ || ೮೬ ||

೮೨. ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಅಗಣಿತಪ್ರಳಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾದ ಶಾಶ್ವತ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವೆನು.

೮೩. ಅಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೂ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಯುಃಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಾಲೋಕ್ಯಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನು.

೮೪. ವಿಷ್ಣುವಂತ್ರೋಪಾಸಕರಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಭುಜಿಸುವವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಬೇರಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮರಣಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಅವರು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ.

೮೫. ವಿಷ್ಣುವಂತ್ರೋಪಾಸಕನಾಗಿ, ನಿತ್ಯವೂ ನೈವೇದ್ಯಭೋಜಿಯಾದವನು ಭುವನತ್ರಯವನ್ನೂ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಲ್ಲನು.

೮೬. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲಾ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯೇ, ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ಬಾಂಧವರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ದಿವ್ಯರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದುರ್ಲಭವಾದ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವರು.

ಯತ್ರ ತತ್ರ ವೃತಾ ಯೇ ಚ ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನೇನ ವಾ ಸತಿ |

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ತೇ ಪೂತಾ ಭಕ್ತಸನ್ನಿಧಿಮಾತ್ರತಃ

|| ೮೭ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಶ್ರೀಹರಿಸ್ತಾಂ ಚ ತಮುವಾಚ ಭಗೀರಥಂ |

ಸ್ತುಹಿ ಗಂಗಾಮಿಮಾಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪೂಜಾಂ ಕುರು ಚ ಸಾಂಪ್ರತಂ

|| ೮೮ ||

ಭಗೀರಥಸ್ತಾಂ ತುಷ್ಟ್ವಾನ ಪೂಜಯಾನಾಸ ಭಕ್ತಿತಃ |

ಧ್ಯಾನೇನ ಕೌಠುಮೋಕ್ತೇನ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ

|| ೮೯ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂ ಪ್ರಣನಾಮಾಥ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಿಶ್ವರಂ |

ಭಗೀರಥಶ್ಚ ಗಂಗಾಂ ಚ ಸೋಽಂತರ್ಥಾಯ ಗತೋ ಹರಿಃ

|| ೯೦ ||

೮೭. ಎಲಾ, ಸತಿಯೇ! ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ಯಾರು ಎಲ್ಲಿ ವೃತಪಟ್ಟರೂ, ನನ್ನ ಭಕ್ತರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

೮೮. ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದು ಶ್ರೀಹರಿಯು ' ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪೂಜೆಮಾಡು ' ಎಂದು ಭಗೀರಥನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

೮೯. ಅನಂತರ ಭಗೀರಥನು ಕೌಠುಮಿಶಾಖೋಕ್ತವಾದ ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ, ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದಲೂ, ಆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ತುತಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದನು.

೯೦. ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭಗೀರಥನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಂಗೆಯು ಅಂತರ್ಥಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತಾನೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾದನು.

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಕೇನ ಧ್ಯಾನೇನ ಕೇನ ಪೂಜಾಕ್ರಮೇಣ ಚ |
ಪೂಜಾಂ ಚಕಾರ ನೃಪತಿರ್ವದ ವೇದವಿದಾಂ ವರ || ೯೦ ||

|| ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿತ್ಯಕ್ರಿಯಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಧೃತ್ವಾ ಧೌತೇ ಚ ನಾಸಸೀ |
ಪಾದೌ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಚಾಚಮ್ಯ ಸಂಯತೋ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ || ೯೧ ||

ಗಣೇಶಂ ಚ ದಿನೇಶಂ ಚ ವಹ್ನಿಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಿವಂ ಶಿವಾಂ |
ಸಂಪೂಜಯೇನ್ನ ರಶ್ಮದ್ಧಃ ಸೋಽಧಿಕಾರೀ ಚ ಪೂಜನೇ || ೯೨ ||

ಗಣೇಶಂ ವಿಘ್ನನಾಶಾಯ ನಿಷ್ಪಾಪಾಯ ದಿನಾಕರಂ |
ವಹ್ನಿಂ ಸ್ವಶುದ್ಧಯೇ ವಿಷ್ಣುಂ ಮುಕ್ತಯೇ ಪೂಜಯೇನ್ನ ರಃ || ೯೩ ||

ಶಿವಂ ಜ್ಞಾನಾಯ ತದಿವಾಂ ಶಿವಾಂ ಬುದ್ಧಿವಿದ್ಯದ್ಧಯೇ |
ಸಂಪೂಜ್ಯೈತಲ್ಲಭೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವಿಪರೀತಮತೋಽನ್ಯಥಾ || ೯೪ ||

೯೦. ನಾರದ:—ಎಲೈ, ವೇದಬಲ್ಲವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ, 'ಭಗೀರಥಮಹಾರಾಜನು ಯಾವ ಧ್ಯಾನಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.' ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳು.

೯೧-೯೩. ನಾರಾಯಣ:—ಎಲೈ, ನಾರದನೇ, ಸ್ನಾನ ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಆಚಮನಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಣೇಶ, ದಿನೇಶ, ವಹ್ನಿ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮತ್ತು ಶಿವಾ ಈ ಆರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಶುದ್ಧನಾದವನೇ ನಿತ್ಯಪೂಜೆಗೆ (ಅಧಿಕಾರಿಯು) ಯೋಗ್ಯನು.

೯೪-೯೫. ವಿಘ್ನಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗಣೇಶನನ್ನು, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು, ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು, ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು, ಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಿವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ-ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ವಿರುದ್ಧಫಲವುಂಟಾಗುವುದು.

ದಧ್ಯಾನನೇನ ತದ್ಧ್ಯಾನಂ ಶ್ರುಣು ನಾರದ ತತ್ಪರಃ |

ಧ್ಯಾನಂ ಚ ಕೌಠುನೋಕ್ತಂ ವೈ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ

|| ೯೬ ||

ಶ್ವೇತಚಂಪಕವರ್ಣಾಭಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪಾಪಪ್ರಣಾಶಿನೀಂ |

ಕೃಷ್ಣ ವಿಗ್ರಹಸಂಭೂತಾಂ ಕೃಷ್ಣ ತುಲ್ಯಾಂ ಪರಾಂ ಸತೀಂ

|| ೯೭ ||

ವಹ್ನಿ ಶುದ್ಧಾಂಶುಕಾಧಾನಾಂ ರತ್ನ ಭೂಷಣಭೂಷಿತಾಂ |

ಶರತ್ಪೂರ್ಣೇಂದುಶತಕಪ್ರಭಾಜುಷ್ಪ ಕಲೇವರಾಂ

|| ೯೮ ||

ಈಷದ್ಧಾ ಸಪ್ರಸನ್ನಾ ಸ್ಯಾಂ ಶಶ್ವತ್ಸು ಸ್ಥಿರಯೌವನಾಂ |

ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯಾಂ ಶಾಂತಾಂ ಸತ್ಸೌಭಾಗ್ಯಸಮನ್ವಿತಾಂ

|| ೯೯ ||

ಬಿಭ್ರತೀಂ ಕಬರೀಭಾರಂ ಮಾಲತೀಮಾಲ್ಯಸಂಯುತಾಂ |

ಸಿಂದೂರಬಿಂದುಲಲಿತಾಂ ಸಾರ್ಧಂ ಚಂದನಬಿಂದುಭಿಃ

|| ೧೦೦ ||

೯೬. ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಭಗೀರಥನು ಮಾಡಿದ ಗಂಗೆಯ ಧ್ಯಾನಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಕೌಠುಮಿಶಾಖೋಕ್ತವಾದ ಧ್ಯಾನಕ್ರಮವು ಸರ್ವಪಾಪಹರವಾದುದು.

೯೭-೯೮. ಸಂಪಿಗೆಯಂತೆ ಮೈಬಣ್ಣವುಳ್ಳವಳೂ, ಪಾಪನಾಶಿನಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ಶರೀರದಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದವಳೂ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾನಳೂ, ಆಗಿ ಅಗ್ನಿ ದೇವನಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ. ರತ್ನ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ, ಶರತ್ಪೂರ್ಣಮೆಯ ನೂರಾರು ಚಂದ್ರರಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಭಜಿಸುವೆನು.

೯೯-೧೦೦. ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಿಯೂ, ಸ್ಥಿರಯೌವನವತಿಯೂ, ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳೂ, ಶಾಂತಳೂ, ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಯುತಳೂ, ಆಗಿ ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಮಾಲತೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಡಿದು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಚಂದನ ಬೊಟ್ಟುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸುವೆನು.

ಕಸ್ತೂರೀಪತ್ರಕಂ ಗಂಡೇ ನಾನಾಚಿತ್ರಸಮನ್ವಿತಂ ಪಕ್ವಬಿಂಬಸಮಾನೈಕಚಾರ್ವೋಷ್ಯಪುಟಮುತ್ತಮಂ	೧೦೧
ಮುಕ್ತಾಪಂಕ್ತಿಪ್ರಭಾಜುಷ್ಪದಂತಪಂಕ್ತಿಮನೋಹರಾಂ ಸುಚಾರುವಕ್ತ್ರನಯನಾಂ ಸಕಟಾಕ್ಷಮನೋರಮಾಂ	೧೦೨
ಕಠಿನಂ ಶ್ರೀಫಲಾಕಾರಂ ಸ್ತನಯುಗ್ಮಂ ಚ ಬಿಭ್ರತೀಂ ಬೃಹಚ್ಛೋಣೀಂ ಸುಕಠಿನಾಂ ರಂಭಾಸ್ತಂಭಪರಿಷ್ಕೃತಾಂ	೧೦೩
ಸ್ಥಲಪದ್ಮಪ್ರಭಾಜುಷ್ಪಪಾದಪದ್ಮಯುಗಂ ಧರಾಂ ರತ್ನಾಭರಣಸಂಯುಕ್ತಂ ಕುಂಕುಮಾಕ್ತಂ ಸಯಾವಕಂ	೧೦೪
ದೇವೇಂದ್ರಮೌಲಿಮಂದಾರಮಕರಂದಕಣಾರುಣಂ ಸುರಸಿದ್ಧಮುನೀಂದ್ರಾದಿದತ್ತಾಘೈಸ್ಸಂಯುತಂ ಸದಾ	೧೦೫

೧೦೧-೧೦೨. ಕರ್ಪೂರೀ ಬೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಮಕರಿಕಾದಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ, ನಾನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಕ್ವವಾದ ಬಿಂಬಫಲದಂತಿರುವ ಅಧರೋಷ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿತಳಾಗಿ, ಮುತ್ತಿನ ಪಂಕ್ತಿಯ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ದಂತಪಂಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮನೋಹರಳಾಗಿ, ಶಾಂತವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಜಿಸುವೆನು.

೧೦೩-೧೦೪. ಬಿಲ್ವಫಲದಂತೆ ಕಠಿನವಾಗಿಯೂ, ದುಂಡಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ತನಯುಗಗಳಿಂದಲೂ, ಕಠಿನವೂ, ವಿಶಾಲವೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ವೋಣೀಬಿಂಬಗಳಿಂದಲೂ, ರಂಭಾಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಊರುಯುಗ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಶೋಭಿತಳಾಗಿ, ಸ್ಥಲಪದ್ಮಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ಮನೋಹರಳಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಜಿಸುವೆನು.

೧೦೫-೧೦೬. ದೇವೇಂದ್ರನ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪದ ಮಕರಂದ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಮತ್ತು ಅರುಗಿನ ರಸಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಸುರರು, ಸಿದ್ಧರು ಮತ್ತು ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರುಗಳಿಂದ

ತಪಸ್ವಿವಸಾಲಿನಿಕರಭ್ರಮರಶ್ರೇಣಿಸಂಯುತಂ |

ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಂ ಮುಮುಕ್ಷೂಣಾಂ ಕಾಮಿನಾಂ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗದಂ || ೧೦೬ ||

ವರಾಂ ವರೇಣ್ಯಾಂ ವರದಾಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕಾತರಾಂ |

ಶ್ರೀನಿಷ್ಣೋಃ ಪದದಾತ್ರೀಂ ಚ ಭಜೇ ವಿಷ್ಣು ಪದೀಂ ಸತೀಂ || ೧೦೭ ||

ಇತಿ ಧ್ಯಾನೇನ ಚಾನೇನ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ತ್ರಿಪಥಗಾಂ ಶುಭಾಂ |

ದತ್ವಾ ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ನು ಪಹಾರಾಂಶ್ಚ ಷೋಡಶ || ೧೦೮ ||

ಆಸನಂ ಪಾದಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಸ್ನಾನೀಯಂ ಚಾನುಲೇಪನಂ |

ಧೂಪಂ ದೀಪಂ ಚ ನೈವೇದ್ಯಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಶೀತಲಂ ಜಲಂ || ೧೦೯ ||

ವಸನಂ ಭೂಷಣಂ ಮಾಲ್ಯಂ ಗಂಧಮಾಚಮನೀಯಕಂ |

ಮನೋಹರಂ ಸುತಲ್ಪಂ ಚ ದೇಯಾನೈತಾನಿ ಷೋಡಶ || ೧೧೦ ||

ಸರ್ವದಾ ಪೂಜಿತಳಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಗಳ ತಲೆಗಳ ಸಾಲೆಂಬ ಭ್ರಮರಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿತವೂ, ಮೋಕ್ಷೇಚ್ಛುಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವೂ, ಕಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗ ಪ್ರದಾತೃವೂ ಆದ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತಳಾಗಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವೆನು.

೧೦೬. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ, ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹ ಕಾತರಳೂ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವವಳೂ, ಆದ ವಿಷ್ಣುವದಿ (ಗಂಗೆ) ಯನ್ನು ಭಜಿಸುವೆನು.

೧೦೮. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ತ್ರಿಪಥಗೇಯಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೦೯-೧೧೦. ಆಸನ, ಪಾದ್ಯ, ಸ್ನಾನ, ಗಂಧಾನುಲೇಪನ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಅರ್ಘ್ಯ, ನೈವೇದ್ಯ, ತಾಂಬೂಲ, ಶೀತಲೋದಕ, ವಸನ, ಭೂಷಣ, ಮಾಲ್ಯ, ಗಂಧ, ಶುದ್ಧಾಚಮನ, ಮನೋಹರವಾದ ಶಯ್ಯೆ ಈ ಹದಿನಾರು ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವರಿತು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ದತ್ತಾ ಭಕ್ತಾ ಸಂಪ್ರಣಮೇತ್ಸು ತ್ವಾತಾಂ ಸಂಪ್ರಟಾಂಜಲಿಃ |
ಸಂಪೂಜ್ಯೈವಂ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಸೋಶ್ವನೇಧಫಲ ಲಭೇತ್ || ೧೧೧ ||

ಸ್ತೋತ್ರಂ ವೈ ಕೌಠುಮೋಕ್ತಂ ಚ ಸಂವಾದಂ ವಿಷ್ಣುವೇಧಸೋಃ |
ಶ್ರುಣು ನಾರದ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಪಘ್ನಂ ಚ ಸುಪುಣ್ಯದಂ || ೧೧೨ ||

|| ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ||

ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ದೇವೇಶ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ನಮಃ ಪ್ರಭೋ |
ವಿಷ್ಣೋ ವಿಷ್ಣು ಪದೀಸ್ತೋತ್ರಂ ಪಾಪಘ್ನಂ ಪುಣ್ಯಕಾರಣಂ || ೧೧೩ ||

|| ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಶಿವಸಂಗೀತಸಂನುಗ್ಧ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಂಗದ್ರವೋದ್ಭವಾಂ |
ರಾಧಾಂಗದ್ರವಸಂಭೂತಾಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೧೪ ||

೧೧೧. ಈ ಮೋಡಶೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, :ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೧೨. ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಕೌಠುಮೀ ಶಾಖೋಕ್ತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಇವರಿಗೆ ನಡೆದ ಪಾಪಹರವೂ, ಪುಣ್ಯಕರವೂ ಆದ ಸಂವಾದವನ್ನೂ ಹೇಳುವೆನು. ಕೇಳು.

೧೧೩. ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮ:-ಎಲೈ ದೇವೇಶನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುವೇ, ನಾನು ಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಪುಣ್ಯದಾಯಕವೂ ಆದ ಗಂಗೆಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆನು.

೧೧೪. ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ:-ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಂಗೀತಶ್ರವಣದಿಂದ ಮೋಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂಗದ್ರವದಿಂದಲೂ, ರಾಧಾಜೀವಿಯ ಅಂಗದ್ರವದಿಂದಲೂ, ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

ಯಜ್ಞಸ್ತು ಸೃಷ್ಟೇರಾದೌ ಚ ಗೋಲೋಕೇ ರಾಸಮಂಡಲೇ |

ಸನ್ನಿಧಾನೇ ಶಂಕರಸ್ಯ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ

|| ೧೧೫ ||

ಗೋಪೈರ್ಗೋಪೀಭಿರಾಕೀರ್ಣೈಶ್ಚ ಶುಭೇ ರಾಧಾಮಹೋತ್ಸವೇ |

ಕಾರ್ತಿಕೇಪೂರ್ಣಿಮಾಜಾತಾಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ

|| ೧೧೬ ||

ಕೋಟಿಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಲಕ್ಷಗುಣಾ ತತಃ |

ಸಮಾವೃತಾ ಯಾ ಗೋಲೋಕಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೧೭ ||

ಷಷ್ಠಿಲಕ್ಷೈರ್ಯೋಜನೈರ್ಯಾ ತತೋ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಚತುರ್ಗುಣಾ |

ಸಮಾವೃತಾ ಯಾ ವೈಕುಂಠಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೧೮ ||

ವಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷೈರ್ಯೋಜನೈರ್ಯಾ ತತೋ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಚತುರ್ಗುಣಾ |

ಆವೃತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೧೯ ||

೧೧೫. ಯಾರು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಲೋಕದ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಭವಿಸಿದಳೋ ಆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

೧೧೬. ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಂದ ಪರಿವೃತವಾಗಿ ಶುಭಕರವಾದ ರಾಧಾ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸುಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯದಿನ ಜನಿಸಿದ ಆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು

೧೧೭. ಕೋಟಿಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಳಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ದೀರ್ಘಳಾಗಿಯೂ ಗೋಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೧೮. ಅರವತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ದೀರ್ಘತೆಯಿಂದಲೂ ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಗಂಗೆಗೆ ಅನಂತವಂದನೆಗಳು.

೧೧೯. ಇಪ್ಪತ್ತುಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ದೀರ್ಘತೆಯಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸುತ್ತವರಿದಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವಂದಿಸುವೆನು.

ತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಜನೈರ್ಯಾದ್ಯೈಃ ಪಂಚಗುಣಾ ತತಃ |

ಅನ್ಯತಾ ಶಿವಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೦ ||

ಷಡ್ಭೋಜನಸುವಿಸ್ತೀರ್ಣಾದ್ಯೈಃ ದಶಗುಣಾ ತತಃ |

ಮಂದಾಕಿನೀ ಯೇಂದ್ರಲೋಕೇ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೧ ||

ಲಕ್ಷಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಾದ್ಯೈಃ ಸಪ್ತಗುಣಾ ತತಃ |

ಅನ್ಯತಾ ಧ್ರುವಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೨ ||

ಲಕ್ಷಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಾದ್ಯೈಃ ಷಡ್ಗುಣತಾ ತತಃ |

ಅನ್ಯತಾ ಚಂದ್ರಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೩ ||

ಯೋಜನೈಃ ಸ್ಪಷ್ಟಿಸಾಹಸ್ರೈರ್ದೈಃ ದಶಗುಣಾ ತತಃ |

ಅನ್ಯತಾ ಸೂರ್ಯಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೪ ||

೧೨೦. ಮೂವತ್ತುಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಷ್ವಾರದಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಐದರಷ್ಟು ಉದ್ದದಿಂದಲೂ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

೧೨೧. ಆರುಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ದೀರ್ಘತೆ ಯಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಂದಾಕಿನೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಂತಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ನಂದಿಸುವೆನು.

೧೨೨. ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿಂದಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಏಳರಷ್ಟು ದೀರ್ಘತೆ ಯಿಂದಲೂ ಧ್ರುವಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ನಮಿಸುವೆನು.

೧೨೩. ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಆರರಷ್ಟು ಉದ್ದ ವಾಗಿಯೂ ಚಂದ್ರಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಇದೋ ವಂದನೆಗಳು.

೧೨೪. ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಹತ್ತರಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಇದೋ ನನ್ನ ದೀರ್ಘನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦]

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಮಹಾಪುರಾಣಂ

ಲಕ್ಷಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಸಡ್ಗುಣಿತಾ ತತಃ |

ಆವೃತಾ ಸತ್ಯಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೫ ||

ದಶಲಕ್ಷೈರ್ಯೋಜನೈರ್ಯಾ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಪಂಚಗುಣಾ ತತಃ |

ಆವೃತಾ ಯಾ ತಪೋಲೋಕಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೬ ||

ಸಹಸ್ರಯೋಜನಾ ಯಾ ಚ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಸಪ್ತಗುಣಾ ತತಃ |

ಆವೃತಾ ಜನಲೋಕಂ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೭ ||

ಸಹಸ್ರಯೋಜನಾಯಾಮ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಸಪ್ತಗುಣಾ ತತಃ |

ಆವೃತಾ ಯಾ ಚ ಕೈಲಾಸಂ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೮ ||

೧೨೫. ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಅದರ ಅರರಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಇದೋ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

೧೨೬. ಹತ್ತುಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಐದರಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ತಪೋಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಇದೋ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

೧೨೭. ಸಾವಿರಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದಲೂ, ಅದರ ಏಳರಷ್ಟು ದೀರ್ಘತೆಯಿಂದಲೂ ಜನಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗುವೆನು.

೧೨೮. ಸಾವಿರಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಏಳರಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು.

ಸಾತಾಲೇ ಯಾ ಭೋಗವತೀ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ದಶಯೋಜನಾ |
ತತೋ ದಶಗುಣಾ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೨೯ ||

ಕ್ರೋಶ್ಯೇ ಕನಾತ್ರವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ತತಃ ಕ್ಷೀಣಾ ನ ಕುತ್ರಚಿತ್ |
ಕ್ಷಿತೌ ಚಾಲಕನಂದಾ ಯಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೩೦ ||

ಸತ್ಯೇ ಯಾ ಕ್ಷೀರವರ್ಣಾ ಚ ತ್ರೇತಾಯಾಮಿಂದುಸನ್ನಿಭಾ |
ದ್ವಾಪರೇ ಚಂದನಾಭಾ ಚ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೩೧ ||

ಜಲಪ್ರಭಾ ಕಲೌ ಯಾ ಚ ನಾನ್ಯತ್ರ ಪೃಥಿವೀತಲೇ |
ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ಷೀರಾಭಾ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೩೨ ||

ಯಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಭಾವ ಅತುಲಃ ಪುರಾಣೇ ಚ ಶ್ರುತೌ ಶ್ರುತಃ |
ಯಾ ಪುಣ್ಯದಾ ಪಾಪಹರ್ತ್ರೀ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಂ || ೧೩೩ ||

೧೨೯. ಸಾತಾಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಭೋಗವತೀ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹತ್ತು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಹತ್ತರಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ ಆವರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೩೦. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಹರಿಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಒಂದು ಹರಿದಾರಿಗೆ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು 'ಅಲಕನಂದಾ' ಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ಗಂಗೆಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗುವೆನು.

೧೩೧. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರವರ್ಣಳೂ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸದೃಶಳೂ, ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಚಂದನಸಮಾನಳೂ ಆದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೩೨. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಆಕಾರದಿಂದಲೂ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಆಕಾರದಿಂದಲೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಗಂಗೆಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೩೩. ಯಾರ ಮಹಿಮೆಯು ಅಸದೃಶವಾದುದೆಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲೂ, ವೇದ ದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿದೆಯೋ, ಯಾರು ಪಾಪನಾಶಕಳೂ, ಪುಣ್ಯದಾಯಕಳೂ ಆಗಿರುವಳೋ ಅಂಥ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು.

ಯತ್ತೋಯಕಣಿಕಾಸ್ಪರ್ಶಃ ಸಾಪಿನಾಂ ಚ ಪಿತಾಮಹ |

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಕಂ ಸಾಸಂ ಕೋಟಿಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಂ ದಹೇತ್ || ೧೩೪ ||

ಇತ್ಯೇವಂ ಕಥಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಗಂಗಾಪದ್ಯೈಕವಿಂಶತಿಂ |

ಸ್ತೋತ್ರರೂಪಂ ಚ ಪರಮಂ ಸಾಸಘ್ನಂ ಪುಣ್ಯಬೀಜಕಂ || ೧೩೫ ||

ನಿತ್ಯಂ ಯೋ ಹಿ ಪಠೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಚ ಸುರೇಶ್ವರೀಂ |

ಅಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ನಿತ್ಯಂ ಲಭತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೧೩೬ ||

ಅಪುತ್ರೋ ಲಭತೇ ಪುತ್ರಂ ಭಾರ್ಯಾಹೀನೋ ಲಭೇತ್ಪ್ರಿಯಾಂ |

ರೋಗಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ರೋಗೀ ಚ ಬದ್ಧೋ ಮುಚ್ಯೇತ ಬಂಧನಾತ್ || ೧೩೭ ||

ಅಸ್ವಸ್ವಕೀರ್ತಿಃ ಸುಯಶಾ ಮೂರ್ಖೋ ಭವತಿ ಪಂಡಿತಃ |

ಯಃ ಪಠೇತ್ಪಾತರುತ್ಥಾಯ ಗಂಗಾಸ್ತೋತ್ರಮಿದಂ ಶುಭಂ || ೧೩೮ ||

೧೩೪. ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಗಂಗೆಯ ಒಂದು ಜಲಬಿಂದುವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಾಪಿಗಳ ಕೋಟಿಜನ್ಮಾರ್ಜಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುವು.

೧೩೫-೧೩೬. ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಪುಣ್ಯಕಾರಕವೂ ಆದ ಗಂಗೆಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿ ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಫಲವುಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೧೩೭. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೂ, ಕಳತ್ರಹೀನರಿಗೆ ಕಳತ್ರವೂ, ಲಭಿಸುವುದು. ರೋಗಿಯು ರೋಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಕಾರಾಗಾರದಲ್ಲಿರುವವನು ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುವನು.

೧೩೮-೧೩೯. ಗುಣಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ, ಮೂರ್ಖನು ಪಂಡಿತನೂ ಆಗುವನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಶುಭವಾದ ಈ ಗಂಗಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು

ಶುಭಂ ಭವೇತ್ತು ದುಃಸ್ವಪ್ನಂ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್

|| ೧೩೯ ||

|| ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಭಗೀರಥೋನಯಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಗಂಗಾಂ ಚ ನಾರದ |

ಜಗಾಮ ತಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ಯತ್ರ ನಷ್ಟಾಶ್ಚ ಸಾಗರಾಃ

|| ೧೪೦ ||

ವೈಕುಂಠಂ ತೇ ಯಯುಸ್ತೂರ್ಣಂ ಗಂಗಾಯಾಃ ಸ್ವರ್ತವಾಯುನಾ |

ಭಗೀರಥೇನ ಸಾ ನೀತಾ ತೇನ ಭಾಗೀರಥೇ ಸ್ಮೃತಾ

|| ೧೪೧ ||

ಇತ್ಯೇವಂ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ |

ಪುಣ್ಯದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಸಾರಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ

|| ೧೪೨ ||

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಶಿವಸಂಗೀತಸಂಮುಗ್ಧೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇ ದ್ರವತಾಂ ಗತೇ |

ದ್ರವತಾಂ ಚ ಗತಾಯಾಂ ಚ ರಾಧಾಯಾಂ ಕಿಂ ಬಭೂವ ಹ

|| ೧೪೩ ||

ಪಠಿಸುವವನ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶುಭಕರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೧೪೦. ನಾರಾಯಣ :- ಎಲೈ, ನಾರದನೇ, ಭಗೀರಥನು ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಗರಪುತ್ರರು ನಾಶವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೧೪೧. ಆ ಸಗರ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಗಂಗೆಯ ಮೇಲಿನ ವಾಯುಸ್ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ' ಭಾಗೀರಥೇ ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

೧೪೨. ಇಂತು ಪುಣ್ಯಕರವೂ, ಮೋಕ್ಷಕರವೂ ಆದ ಗಂಗೆಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಕೆಯಿರುವುದು ?

೧೪೩. ನಾರದ :- ಶಿವನ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಸಂಮುಗ್ಧನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ, ರಾಧಾದೇವಿಯೂ, ದ್ರವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಮುಂದೇನಾಯಿತು ?

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦]

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಮಹಾಪುರಾಣಂ

ತತ್ರ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಜನಾ ಯೇ ಯೇ ತೇ ಚ ಕಿಂ ಚಕ್ರು ರುದ್ಯಮಂ |

ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಸುವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಪ್ರಭೋ ವಕ್ತುವಿಹಾರ್ಹಸಿ

|| ೧೪೪ ||

|| ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಕಾರ್ತಿಕೇಪೂರ್ಣಮಾಯಾಂ ಚ ರಾಧಾಯಾಃ ಸುಮಹೋತ್ಸವೇ |

ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂಪೂಜ್ಯ ತಾಂ ರಾಧಾನುವಸದ್ರ್ಯಸಮಂಡಲೇ

|| ೧೪೫ ||

ಕೃಷ್ಣೇನ ಪೂಜಿತಾಂ ತಾಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯಾದ್ಯತಮಾನಸಾಃ |

ಊಚುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಋಷಯಃ ಸನಕಾದಯಃ

|| ೧೪೬ ||

ಏತಸ್ಮಿನಂತರೇ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಗೀತಂ ಚ ಸರಸ್ವತೀ |

ಜಗೌ ಸುಂದರತಾನೇನ ವೀಣಯಾ ಚ ಮನೋಹರಂ

|| ೧೪೭ ||

ತುಷ್ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದೌ ತಸ್ಯೈ ಮಹಾರತ್ನಾಢ್ಯಮಾಲಿಕಾಂ |

ಶಿರೋಮಣೀಂದ್ರಸಾರಂ ಚ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದುರ್ಲಭಂ

|| ೧೪೮ ||

೧೪೪. ಆಗಲ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಏನೇನು ಮಾಡಿದರು? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

೧೪೫. ನಾರಾಯಣ :—ಒಮ್ಮೆ ಕಾರ್ತಿಕಪೂರ್ಣಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಧಾ ಮಹೋತ್ಸವದ ದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಧಾನೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

೧೪೬. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೂಜಿತಳಾದ ಆ ರಾಧೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಸನಕಾದಿಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರರೂ ಆದರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೪೭. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯು ತಾಲಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದಳು.

೧೪೮. ಆಗ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಒಹಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಮಾಲಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಸ್ತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿರೋರತ್ನವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಃ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಂ ಚ ಸರ್ವರತ್ನಾತ್ಪರಂ ನರಂ |

ಅನೂಲ್ಯರತ್ನ ಖಚಿತಂ ಹಾರಸಾರಂ ಚ ರಾಧಿಕಾ

|| ೧೪೯ ||

ನಾರಾಯಣಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ವನಮಾಲಾಂ ಮನೋಹರಾಂ |

ಅನೂಲ್ಯರತ್ನ ಕಲಿತಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನುರ್ವಕರಕುಂಡಲಂ

|| ೧೫೦ ||

ವಿಷ್ಣು ಮಾಯಾ ಭಗವತೀ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿರೀಶ್ವರೀ |

ದುರ್ಗಾ ನಾರಾಯಣೇಶಾನೀ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಂ ಸುದುರ್ಲಭಾಂ

|| ೧೫೧ ||

ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಂ ಚ ಧರ್ಮಸ್ತು ಯಶಶ್ಚ ವಿಪುಲಂ ಭವೇ |

ನಹ್ಮಿ ಶುದ್ಧಾಂತುಕಂ ನಹ್ಮಿ ವಾರ್ಯುಶ್ಚ ಮಣಿನೂಪುರಂ

|| ೧೫೨ ||

೧೪೯. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಕಲರತ್ನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೌಸ್ತುಭ ರತ್ನವನ್ನೂ, ರಾಧೆಯು ಅನೂಲ್ಯವೂ, ರತ್ನ ಖಚಿತವೂ ಆದ ಹಾರವೊಂದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು

೧೫೦. ಭಗವಂತನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಮನೋಹರವಾದ ವನಮಾಲೆ ಯೊಂದನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಅನೂಲ್ಯರತ್ನಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು.

೧೫೧. ವಿಷ್ಣುಮಾಯಾಸ್ವರೂಪಳೂ, ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯೂ, ಈಶ್ವರಿಯೂ, ಆದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭವಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು.

೧೫೨. ಧರ್ಮದೇವನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ವಿಪುಲವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿದೇವನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವಾಯುದೇವನು ಮಣಿನಿರ್ಮಿತವಾದ ನೂಪುರವನ್ನೂ ದಯವಾಲಿಸಿದರು.

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಶಂಭುಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪ್ರೇರಿತೋ ಮುಹುಃ |

ಜಗೌ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಗೀತಂ ರಾಸೋಲ್ಲಾಸಸಮನ್ವಿತಂ

|| ೧೫೩ ||

ಮೂರ್ಛಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಃ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಿತ್ರಪುತ್ರಲಿಕಾ ಯಥಾ |

ಕ್ಷಣೇನ ಚೇತನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದದೃಶೂ ರಾಸಮಂಡಲಂ

|| ೧೫೪ ||

ಸ್ಥಲಂ ಸರ್ವಂ ಜಲಾಕೀರ್ಣಂ ಹೀನರಾಧಾ ಹರಿಂ ತಥಾ |

ಆತ್ಮಚ್ಛೈ ರುರುದುಃ ಸರ್ವೇ ಗೋಪಾ ಗೋಪ್ಯಃ ಸುರದ್ವಿಜಾಃ

|| ೧೫೫ ||

ಧ್ಯಾನೇನ ಧಾತಾ ಬುಬುಧೇ ಸರ್ವಮೇತದಭೀಪ್ಸಿತಂ |

ಗತಶ್ಚ ರಾಧಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೋ ದ್ರವತಾಮಿತಿ

|| ೧೫೬ ||

೧೫೩. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಶಿವನು ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಿದನು.

೧೫೪. ಕರ್ಣಾನಂದಕರನಾದ ಆ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆ ಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜೊಂಬಿಯಂತೆ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಚಲಿಸದಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಚೇತನವನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಸಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಿದರು.

೧೫೫. ಆಗ ರಾಸಮಂಡಲವು ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಹಿತವೂ, ಕೇವಲ ಜಲಮಯವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗೋಳಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

೧೫೬. ಬ್ರಹ್ಮನು ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಯೆಂದೂ, ರಾಧೆಯೊಡನೆ ದ್ರವರೂಪನಾಗಿರುವನೆಂದೂ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ತುಷ್ಟ್ಯವುಃ ಪರಮೇಶ್ವರಂ |
ಸ್ವಮೂರ್ತಿಂ ದರ್ಶಯ ವಿಭೋ ನಾಂಭಿತಂ ವರಮೇವ ನಃ || ೧೫೭ ||

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ತತ್ರ ವಾಗ್ಬಭೂವಾಶರೀರಿಣೇ |
ತಾನೇವ ಶುಶ್ರುವುಃ ಸರ್ವೇ ಸುವ್ಯಕ್ತಾಂ ಮಧುರಾಂ ಶುಭಾಂ || ೧೫೮ ||

ಸರ್ವಾತ್ಮಾಹಮಿಯಂ ಶಕ್ತಿರ್ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹಾ |
ಮಮಾಪ್ಯಸ್ಯಾಶ್ಚ ಹೇ ದೇವಾ ದೇಹೇನ ಚ ಕಿಮಾವಯೋಃ || ೧೫೯ ||

ಮನವೋ ನಾನವಾಃ ಸರ್ವೇ ಮುನಯಶ್ಚೈವ ವೈಷ್ಣವಾಃ |
ಮನ್ಮಂತ್ರೈಪೂತಾ ಮಾಂ ದ್ರುಷ್ಟ್ವನಾಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಮತ್ಪದಂ || ೧೬೦ ||

ಮೂರ್ತಿಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಂ ಚ ಸುವ್ಯಗ್ರಾ ಯೂಯಂ ಯದಿ ಸುರೇಶ್ವರಾಃ |
ಕರೋತಿ ಶಂಭುಸ್ತತ್ರೈ ವ ಮದೀಯಂ ವಾಕ್ಯಪಾಲನಂ || ೧೬೧ ||

೧೫೭. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅದೇ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ವರವೆಂದೂ ಹೊಗಳಿ ಬೇಡಿದರು.

೧೫೮. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸುವ್ಯಕ್ತವೂ, ಮಧುರವೂ, ಶುಭಕರವೂ ಆದ ಅಶರೀರವಾಣಿಯೊಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇಂತು ನುಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರು.

೧೫೯. ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಳಾದ ರಾಧಾದೇವಿಯೂ, ನಾನೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ ರಾದರೂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ವಿಗ್ರಹಧಾರಣೆ ಮಾಡುವೆವು. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈ ದೇಹಬಂಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ.

೧೬೦. ಮನುಷಾನವರೂ, ಮುನಿವೈಷ್ಣವರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಪೂತರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವರು.

೧೬೧. ಎಲೈ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವರಾದರೆ ಶಿವನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪರಿಪಾಲಿಸಲಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦]

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಸುಹಾಪುರಾಣಂ

ಸ್ವಯಂ ವಿಧಾತಾ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾಜ್ಞಾಂ ಕುರು ಜಗದ್ಗುರೋ |

ಕರ್ತುಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಂ ಚ ವೇದಾಂಗಂ ಸುನುನೋಹರಂ || ೧೬೨ ||

ಅನೂರ್ವಮಂತ್ರನಿಕರೈಃ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದೈಃ |

ಸ್ತೋತ್ರೈಶ್ಚ ಕವಚೈರ್ಧಾರ್ಯನೈರ್ಯುತಂ ಪೂಜಾವಿಧಿಕ್ರಮೈಃ || ೧೬೩ ||

ಮನ್ಮಂತ್ರಂ ಕವಚಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಯತ್ನೇನ ಗೋಪಯ |

ಭವಂತಿ ವಿಮುಖಾ ಯೇನ ಜನಾನಾಂ ಯತ್ಕುರಿಷ್ಯತಿ || ೧೬೪ ||

ಸಹಸ್ರೇಷು ಶತೇಷ್ಟೇಕೋ ಮನ್ಮಂತ್ರೋಪಾಸಕೋ ಭವೇತ್ |

ತೇ ತೇ ಜನಾ ಮಂತ್ರಪೂತಾಶ್ಚ ಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ಮತ್ಪದಂ || ೧೬೫ ||

೧೬೨. ಎಲೈ ಜಗದ್ಗುರುವೂ, ಸ್ವಯಂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವನೇ! ಮನೋಹರವಾದ ವೇದಾಂಗಶಾಸ್ತ್ರವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಶಿವನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು.

೧೬೩. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಅನೂರ್ವವಾದ ಮಂತ್ರಗಳೂ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳೂ, ಕವಚಧ್ಯಾನ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳೂ ಕ್ರಮವಾಗಿರಬೇಕು.

೧೬೪. ನನ್ನ ಮಂತ್ರ, ಕವಚ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನವೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡು. ಅದರಿಂದ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಜನರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಮುಖ ರಾಗುವರು.

೧೬೫. ಆಗ ಸಾವಿರಕ್ಕೋ ನೂರಕ್ಕೋ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಂತ್ರೋಪಾಸನೆ ಮಾಡುವನು. ಮಂತ್ರಪೂತನಾದವನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರುವನು.

ಅನ್ಯಥಾ ಚ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ಗೋಲೋಕವಾಸಿನಃ |
ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವಿತಾ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಡಂ ಚೈವ ವೇಧಸಃ

|| ೧೬೬ ||

ಜನಾಃ ಪಂಚಪ್ರಕಾರಾಶ್ಚ ಯುಕ್ತಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವರ್ಭವೇ ಭವೇ |
ಸೃಧಿವೀನಾಸಿನಃ ಕೇಚಿತ್ಕೇಚಿತ್ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಃ

|| ೧೬೭ ||

ಅಧೋ ನಿವಾಸಿನಃ ಕೇಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕನಿವಾಸಿನಃ |
ಕೇಚಿದ್ವಾ ವೈಷ್ಣವಾಃ ಕೇಚಿನ್ಮಮಲೋಕನಿವಾಸಿನಃ

|| ೧೬೮ ||

ಇದಂ ಕರ್ತುಂ ಮಹಾದೇವಃ ಕರೋತು ಸುರಸಂಸದಿ |
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸುದೃಢಾಂ ಸದೃಶ್ವತೋ ಮೂರ್ತಿಂ ಚ ಪಶ್ಯಸಿ

|| ೧೬೯ ||

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಗಗನೇ ವಿರರಾಮ ಸನಾತನಃ |
ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಜಗನ್ನಾಥಸ್ತನುನಾಚ ಶಿವಂ ಮುದಾ

|| ೧೭೦ ||

೧೬೬. ಮಂತ್ರವನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡದೆ ಸಕಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯವೂ ಗೋಲೋಕವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಮಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು.

೧೬೭-೧೬೮. ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲಾ ಐದು ಬಗೆಯ ಜನರಿರುವರು. ಕೆಲವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು. ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿಗಳು ಕೆಲವರು. ಪಾತಾಳ ವಾಸಿಗಳು ಕೆಲವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕನಿವಾಸಿಗಳು. ಕೆಲವರು ಉತ್ತಮ ವೈಷ್ಣವರು ಮಾತ್ರ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು.

೧೬೯. ಈ 'ಸಾತ್ವತ ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ' ವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಶಿವನು ದೇವತೆಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅನಂತರ ನನ್ನ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿವೇಶಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು.

೧೭೦. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದು ಅನಾದಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಶಿವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜ್ಞಾನೇಶೋ ಜ್ಞಾನಿನಾಂ ನರಃ |
ಗಂಗಾಶೋಯಂ ಕರೇ ಧೃತ್ವಾ ಸ್ವೀಚಕಾರ ವಚಸ್ತು ಸಃ || ೧೨೧ ||

ಸಂಯುಕ್ತಂ ವಿಷ್ಣು ಮಾಯಾದ್ಯೈರ್ಮಂತ್ರಾದ್ಯೈಃ ಶಾಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಂ |
ವೇದಸಾರಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಜ್ಞಾಪಾಲನಾಯ ಚ || ೧೨೨ ||

ಗಂಗಾಶೋಯನುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾ ಯದಿ ವದೇಜ್ಜನಃ |
ಸ ಯಾತಿ ಕಾಲಸೂತ್ರಂ ಚ ಯಾವದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಯಃ || ೧೨೩ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಶಂಕರೇ ಬ್ರಹ್ಮನೋಲೋಕೇ ಸುರಸಂಸದಿ |
ಆವಿರ್ಭೂವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೋ ರಾಧಯಾ ಸಹ ತತ್ಪರಃ || ೧೨೪ ||

ತೇ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಂಸ್ತಾಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ |
ಪರಮಾನಂದಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ಚಕ್ರುಶ್ಚ ಪುನರುತ್ಸವಂ || ೧೨೫ ||

೧೨೧. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಜ್ಞಾನೇಶನೂ ಆದ ಶಿವನು ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ' ಸಾತ್ವತ ತಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ ' ವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

೧೨೨. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ವೇದಸಾರವಾದಂಥ ಉತ್ತಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವೆನು.

೧೨೩. ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅಸತ್ಯವಾಡುವ ಜನರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಜೀವಿತಕಾಲದವರೆಗೆ ಕಾಲಸೂತ್ರವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು.

೧೨೪. ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಗೋಲೋಕದ ದೇವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರನು ಇಂತು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಧೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಲೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

೧೨೫. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಧೆಯೊಡಗೂಡಿದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಬಂದಷ್ಟು ಹೊಗಳಿ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ಪುನಃ ರಾಸೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

ಕಾಲೇನ ಶಂಭುರ್ಭಗವಾಂಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದೀಪಂ ಚಕಾರ ಸಃ |
ಇತ್ಯೇವಂ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಸುಗೋಪ್ಯಂ ಚ ಸುದುರ್ಲಭಂ || ೧೭೬ ||

ಸಾ ಚೈವಂ ದ್ರವರೂಪಾ ಯಾ ಗಂಗಾ ಗೋಲೋಕಸಂಭವಾ |
ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಾಂಗಸಂಭೂತಾ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಫಲಪ್ರದಾ || ೧೭೭ ||

ಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಾಪಿತಾ ಸಾ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪರಮಾತ್ಮನಾ |
ಕೃಷ್ಣಸ್ವರೂಪಾ ಪರಮಾ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪೂಜಿತಾ || ೧೭೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ನಾರದನಾರಾಯಣಸಂವಾದೇ
ದ್ವಿತೀಯೇ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ ಗಂಗೋಸಾಖ್ಯಾನಂ ನಾಮ
ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೭೬. ಕೆಲವು ಕಾಲದೊಳಗೆ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಭರಿತನಾದ ಶಿವನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಕಲರಿಗೂ. ದುರ್ಲಭವೂ, ಬಹಳ ಗೋಪ್ಯವೂ ಆದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವೆನು.

೧೭೭. ಗೋಲೋಕದ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅವಯವದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಗಂಗೆಯು ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಸಕಲರಿಗೂ, ಭಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವಳಾಗಿರುವಳು.

೧೭೮. ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಸ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಕೃಷ್ಣಸ್ವರೂಪಳೂ, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ ಆಗಿ ಗಂಗೆಯು ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಿಂಲೂ ಕೂಡ ಪೂಜಿತಳಾದಳು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಮಹಾಪುರಾಣದ ನಾರದನಾರಾಯಣ ಸಂವಾದ
ರೂಪವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋಸಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ
ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಸಾರಾಂಶವು

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ವೈದರ್ಭಿ, ಶೈಬ್ಯೆ ಎಂಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಶಂಕರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹಿರಿಯವಳಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಕಿರಿಯವಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಂಜನೆಂಬೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಸಗರನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಲು ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗ ಇಂದ್ರನು ಅದನ್ನಪಹರಿಸಿ ಸಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಪಿಲಮಹರ್ಷಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ತರಲು ಹೋದ ಸಗರನ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳೂ ಕಪಿಲಮಹರ್ಷಿಯು ಕೋಪಾಂಗಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಬೂದಿಯಾದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಗರನು ಶೋಕದಿಂದ ಮೃತನಾದನು. ಇತ್ತ ಅಸಮಂಜನೂ, ಅವನ ಮಗನಾದ ದಿಲೀಪನೂ, ದಿಲೀಪನ ಮಗನಾದ ಅಂಶು ಮಂತನೂ ಸತ್ತವರನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಲು ಗಂಗಾವತರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಮೃತರಾದರು ಅಂಶುಮಂತನ ಪುತ್ರನಾದ ಭಗೀರಥನು ಲಕ್ಷವರ್ಷಗಳಕಾಲ ದೃಢಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದು 'ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಃಪದಂತೆ ನೀನು ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಗರಪುತ್ರರನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು. ಪವಿತ್ರತಮಳಾದ ನಿನಗೆ ಪಾಪಿಗಳ ಸಂಸರ್ಕದಿಂದ ಸಂಘಟಿಸುವ ಪಾಪವು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಸಂಸರ್ಕದಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನಿನ್ನ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವರು. ನಿನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲು ಗಂಗೆಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಸಗರನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದಳು. ಭಗೀರಥನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗಂಗೆಗೆ 'ಭಾಗೀರಥೀ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಹಿಂದೂವೈ ಕಾರ್ತಿ ಕರ್ಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಮಾದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಧಾಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸರಸ್ವತಿಯು ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನಂದಗೊಳಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಸರಸ್ವಜ್ಞಾನಾದ ಶಿವನು ಮಧುರಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರಾಪಿಠಪ್ರತಿಮೆಯಂತಾದರು. ಕ್ಷಣಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜಲಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ದುಃಖಿತರಾಗಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರು ದ್ರವರೂಪರಾಗಿರುವರೆಂದು ಅರಿತು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಶರೀರವಾಣಿಯೊಂದು ಇಂತು ನುಡಿಯಿತು. 'ಆಚಿಂತ್ಯರೂ, ಅವ್ಯಯರೂ, ಶ್ರಿಗುಣಾತೀತರೂ ಆದ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ದೇಹಬಂಧನಾದಿಗಳಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡುವರು. ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುವುದಾದರೆ ಶಿವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕವಚಸ್ತೋತ್ರಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ 'ಸಾತ್ವತ ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ' ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡಲಿ. ಆ ಕವಚ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗಳ ಉಪದೇಶ ಹೊಂದಿ ಸಿದ್ಧರಾದವರು ಮಾತ್ರ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಒರುವಂತಾಗಲಿ. ಉಳಿದವರು ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯಾಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿರಲಿ. ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀವು ನೋಡುವಿರಿ.' ಹೀಗೆಂದು ನುಡಿದ ಅಶರೀರವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು ಕೂಡಲೇ ಗಂಗಾಜಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ದಿವ್ಯಮಂಗಳರೂಪವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿತು. ರಾಧಾಮಹೋತ್ಸವವು ಅನಂದದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅಸಯವದಿಂದ ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವಳೇ ಗಂಗೆಯೆನಿಸಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಪೂಜ್ಯಳಾದಳು.

|| ೩೦ ||

—|| ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ ||—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ

ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ

|| ಏಕಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಕಲೇಃ ಪಂಚಸಹಸ್ರೇ ಸಾ ಸಮತೀತೇ ಸುರೇಶ್ವರೀ |

ಕ್ಷ ಗತಾ ಸಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ತನ್ನೇ ನ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ || ೧ ||

|| ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಭಾರತಂ ಭಾರತೀಶಾಪಾತ್ಸಮಾಗತ್ಯೇಶ್ವರೇಚ್ಛಯಾ |

ಜಗಾಮ ತಂ ಚ ವೈಕುಂಠಂ ಶಾಪಾಂತೇ ಪುನರೇವ ಸಾ || ೨ ||

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧. ಎಲೈ ಮಹಾಭಾಗನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ, ಕಲಿಯುಗದ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಅರುಹಬೇಕು.

೨. ನಾರಾಯಣ :— ಈಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆಯೂ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಾಪದಂತೆಯೂ, ಗಂಗೆಯು ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಶಾಪಾನಸಾನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತಿರಳಿದಳು.

ಭಾರತಂ ಭಾರತೀ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಚಾಗನುತ್ತದ್ಧರೇಃ ಪದಂ |
ಪದ್ಮಾವತೀ ಚ ಶಾಪಾಂತೇ ಗಂಗಾಯಾಶ್ಚೈವ ನಾರದ

|| ೩ ||

ಗಂಗಾ ಸರಸ್ವತೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚೈತಾಸ್ತಿಸ್ತಃ ಪ್ರಿಯಾ ಹರೇಃ |
ತುಲಸೀ ಸಹಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಶ್ಚ ತಸ್ಯಃ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ಶ್ರುತೌ

|| ೪ ||

|| ನಾರದ ಉವಾಚ ||

ಹೇತುನಾ ಕೇನ ದೇವೀ ನೈ ವಿಷ್ಣು ಪಾದಾಬ್ಜ ಸಂಭವಾ |
ಧಾತುಃ ಕಮಂಡಲುಸ್ಥಾ ಚ ಶಂಕರಸ್ಯ ಶಿರೋಗತಾ

|| ೫ ||

ಬಭೂವ ಸಾ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಗಾ ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯಾ |
ಆಹೋ ಕೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ತನ್ಮೇ ನ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ

|| ೬ ||

|| ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ||

ಪುರಾ ಬಭೂವ ಗೋಲೋಕೇ ಸಾ ಗಂಗಾ ದ್ರವರೂಪಿಣೀ |
ರಾಧಾ ಕೃಷ್ಣಾಂಗ ಸಂಭೂತಾ ತದಂಶಾ ತತ್ಸ್ಮರೂಪಿಣೀ

|| ೭ ||

೩. ಸರಸ್ವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಕೂಡ ಶಾಪಾನಸಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಹೋದರು.

೪. ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಗಂಗೆ, ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಈ ಮೂವರೂ ಪತ್ನಿಯರು ತುಲಸಿಯೂ ಸೇರಿದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಪತ್ನಿಯರಾಗುವರು.

೫. ನಾರದ:—ಗಂಗಾದೇವಿಯು :ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ :ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದ ಕಮಲವಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದಳು? ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲೂ, ಈಶ್ವರನ ಜಟಾಭಾರ ಗಳಲ್ಲೂ ಅವಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?

೬. ಎಲೈ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ! ಆ ಗಂಗೆಯು ನಾರಾಯಣ ನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾದುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು.

೭. ನಾರಾಯಣ:—ಹಿಂದೆ ಗೋಲೋಕದ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅವಯವದಿಂದ ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಅವರ ಅಂಶದಿಂದ ಜನಿಸಿದಳು.

- ದ್ರವಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯರೂಪಾ ಯಾ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿನಾ ಭುವಿ |
 ನನಯೌವನಸಂಪನ್ನಾ ರತ್ನಾಭರಣಭೂಷಿತಾ || ೮ ||
- ಶರನ್ನಧ್ಯಾಹ್ನ ಪದ್ಮಾ ಸ್ಯಾ ಸಸ್ಮಿತಾ ಸುಮನೋಹರಾ |
 ತಪ್ತಕಾಂಚನವರ್ಣಾಭಾ ಶರಚ್ಚಂದ್ರಸಮಪ್ರಭಾ || ೯ ||
- ಸ್ಥಿಗ್ಧಪ್ರಭಾತಿಸುಸ್ಥಿಗ್ಧಾ ಶುದ್ಧಸತ್ವಸ್ವರೂಪಿಣೀ |
 ಸುಪೀನಕಠಿನಶ್ರೋಣೀ ಸುನಿತಂಬಯುಗಂ ವರಂ || ೧೦ ||
- ಪೀನೋನ್ನತಂ ಸುಕಠಿನಂ ಸ್ತನಯುಗ್ಂ ಸುವರ್ತುಲಂ |
 ಸುಚಾರುನೇತ್ರಯುಗಲಂ ಸುಕಟಾಕ್ಷಂ ಸುವಿಕ್ರಮಂ || ೧೧ ||
- ವಕ್ರಮಂ ಕಬರೀಭಾರಂ ಮಾಲತೀನಾಲ್ಯಸಂಯುತಂ |
 ಸಿಂದೂರಬಿಂದುಲಲಿತಂ ಸಾರ್ಧಂ ಚಂದನಬಿಂದುಭಿಃ || ೧೨ ||
- ಕಸ್ತೂರೀಪತ್ರಿಕಾಯುಕ್ತಂ ಗಂಧಯುಗ್ಂ ಮನೋಹರಂ |
 ಬಂಧೂಕಕುಸುಮಾಕಾರಮಧರೋಷ್ಂ ಚ ಸುಂದರಂ || ೧೩ ||

೮-೯. ದ್ರವಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯದೇವಿಯೂ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶಳೂ, ನನಯೌವನ ವತಿಯೂ, ರತ್ನಾಲಂಕಾರಾಲಂಕೃತಳೂ. ಆಗಿ ಶರದೃಶವಿನ ಪದ್ಮದಂತೆ ಇರುವ ಸ್ಥಿತವದನದಿಂದಲೂ, ಶರಚ್ಚಂದ್ರನಂತೆಯೂ, ಪುಟವಿಟ್ಟಚಿನ್ನದಂತೆಯೂ ಇರುವ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಅವಳು ಮನೋಹರಳಾಗಿದ್ದಳು.

೧೦. ಶುದ್ಧಸತ್ವಸ್ವರೂಪಳೂ, ಅಶಿಲಾವಣ್ಯವತಿಯೂ ಆದ ಆಕೆಗೆ ವಪ್ಪವಾಗಿಯೂ, ಕಠಿನವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿತಂಬದ್ವಯಗಳು ಶೋಭಾದಾಯಕವಾಗಿದ್ದುವು.

೧೧-೧೩. ಉನ್ನತವಾಗಿಯೂ, ಕಠಿನವಾಗಿಯೂ, ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಸ್ತನದ್ವಯಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವುಳ್ಳ ನೇತ್ರಯುಗ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಜಾಜಿಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಗುಂಗುರುಕೂವಲಿನ ಹೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಚಂದನದ ಬೊಟ್ಟುಗಳೆ ದಲಂಕೃತವಾದ ಹಣೆಯಿಂದಲೂ, ಕಸ್ತೂರೀಮಕರಿಕಾದಿಸತ್ತರಚಿತವಾದ ಕವೋಲದ್ವಯದಿಂದಲೂ, ಬಂಧೂಕಪುಷ್ಪದಂತೆ (ಗುಲಾಬಿ) ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಕೆಳತೆಟೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಮನೋಹರಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಪಕ್ವದಾಡಿಮುಬೀಜಾಭದಂತಪಂಕ್ತಿ ಸಮುಜ್ಜಲಾಂ |

ನಾಸಸೀ ವಹ್ನಿ ಶುದ್ಧೇ ಚ ನೀವೀಯುಕ್ತೇ ಚ ಬಿಭ್ರತೀ

|| ೧೪ ||

ಸಾ ಸಕಾಮಾ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೇ ಸುಲಜ್ಜಿತಾ |

ಪದ್ಮಪತ್ರಸಮಾನಾಭ್ಯಾಂ ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ವಿಭೋರ್ನುಮುಖಂ

|| ೧೫ ||

ನಿಮೇಷರಹಿತಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪಿಬಂತೀ ಸತತಂ ಮುದಾ |

ಪ್ರಪುಲ್ಲವದನಾ ಹರ್ಷಾನ್ಮ ವಸಂಗಮಲಾಲಸಾ

|| ೧೬ ||

ಮೂರ್ಛಿತಾ ಪ್ರಭುರೂಪೇಣ ಪುಲಕಾಂಕಿತನಿಗ್ರಹಾ |

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ತತ್ರ ವಿದ್ಯಮಾನಾ ಚ ರಾಧಿಕಾ

|| ೧೭ ||

ಗೋಪೀ ತ್ರಿಂಶತ್ಕೋಟಿಯುಕ್ತಾ ಕೋಟಿಚಂದ್ರಸಮಪ್ರಭಾ |

ಕೋಪೇನ ರಕ್ತಪದ್ಮಾಸ್ಯಾ ರಕ್ತಪಂಕಜಲೋಚನಾ

|| ೧೮ ||

೧೪-೧೬. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಕ್ವವಾದ ದಾಳಿಂಬೆ ಬೀಜದಂತೆ ಬಿಳುಪಾದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಸಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದ್ರವಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಮದೇವಿಯಾದ ಆ ಗಂಗೆಯು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಎರಡು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೀವೀಯುತನಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ಸಕಾಮಳಾಗಿ ಲಜ್ಜಾವನತಮುಖಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ ನೋಡುತ್ತ, ವಿಕಸಿತ ವದನಳೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗಮದಲ್ಲಾಸಕ್ತಳೂ ಆಗಿ, ಆ ಸುಖವನ್ನು ನೆನೆದು ರೋಮಾಂಚಿತಶರೀರಳಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿಗೊಂಡಳು.

೧೭-೨೦. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ರಾಧೆಯೂ ಕೂಡ ಮೂವತ್ತುಕೋಟಿ ಗೋಪಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಚಂದ್ರಕೋಟಿಸಮಾನಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾದರೂ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಮುಖದಾವರೆಯಿಂದಲೂ, ಕೆಂದಾವರೆಯಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಳಿಯ ಸಂಪಿಗೆಯಂತಿರುವ ಮೈಬಣ್ಣ

ಶ್ವೇತಚಂಪಕವರ್ಣಾಭಾ ಮುತ್ತನಾರಣಗಾಮಿನೀ |

ಅಮೂಲ್ಯರತ್ನ ಖಚಿತ ನಾನಾಭರಣಭೂಷಿತಾ

|| ೧೯ ||

ಮಾಣಿಕ್ಯಖಚಿತಂ ಹಾರಮಮೂಲ್ಯಂ ವಹ್ನಿಶೌಚಕಂ |

ಪೀತಾಭವಸ್ತ್ರಯುಗಲಂ ನೀನೀಯುಕ್ತಂ ಚ ಬಿಭ್ರತೀ

|| ೨೦ ||

ಸ್ಥಲಪದ್ಮಪ್ರಭಾಜುಷ್ಣಂ ಕೋಮಲಂ ಚ ಸುರಂಜಿತಂ |

ಕೃಷ್ಣದತ್ತಾಘ್ಯಸಂಯುಕ್ತಂ ವಿನ್ಯಸ್ಯಂತೀ ಪದಾಂಬುಜಂ

|| ೨೧ ||

ರತ್ನೇಂದ್ರರಾಜಖಚಿತನಿಮಾನಾದವರುಹ್ಯ ಚ |

ಸೇನ್ಯಮಾನಾ ಚ ಸಖಿಭಿಃ ಶ್ವೇತಚಾಮರನಾಯುನಾ

|| ೨೨ ||

ಕಸ್ತೂರೀಬಿಂದುತಿಲಕಂ ಚಂದನೇಂದುಸಮನ್ವಿತಂ |

ದೀಪ್ತದೀಪಪ್ರಭಾಕಾರಂ ಸಿಂದೂರಾರುಣಸುಂದರಂ

|| ೨೩ ||

ದಿಂದಲೂ ಮನೋಹರಳಾಗಿ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತೆ ಮಂದಗಮನದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅಮೂಲ್ಯವೂ. ರತ್ನ ಖಚಿತವೂ ಆದ ಅಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಮಾಣಿಕ್ಯಮಣಿಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾದ ಹಾರವನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧವೂ ಹೊಂಬಣ್ಣವೂ ಆಗಿ ನೀವಿಯುತವಾದ ವಸ್ತ್ರದ್ವಯವನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

೨೧-೨೨. ನೆಲದಾವರೆಯ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೂಜಿತವೂ, ಲಾಕ್ಷಾರಸರಂಜಿತವೂ, ಕೋಮಲವೂ ಆದ, ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಡುತ್ತ, ಶ್ರೇಷ್ಠರತ್ನ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲೂ ಶ್ವೇತಚಾಮರವನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಸಖಿಯರಿಂದ ಸೇವೆಹೊಂದುತ್ತ, ರಾಧೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

೨೩-೨೬. ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾದ ಚಂದನದಿಂದಲೂ, ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲರುವ ಕಸ್ತೂರೀತಿಲಕದಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ದೀಪಪ್ರಭಿಯಂತೆ ಕೆಂಪಾದ

ದಧತೀ ಭಾಲವ-ಧ್ಯೇ ಚ ಸೀಮಂತಾಧಸ್ತ ದುಜ್ವಲಂ |

ಪಾರಿಜಾತಪ್ರಸೂನಾದಿ ಮಾಲಾಯುಕ್ತಂ ಸುವಕ್ರಿಮಂ

|| ೨೪ ||

ಸುಚಾರುಕಬರೀಭಾರಂ ಕಂಪಯಂತೀ ಚ ಕಂಪಿತಾ |

ಸುಚಾರುನಾಸಾಸಂಯುಕ್ತನೋಷ್ಠಂ ಕಂಪಯಂತೀ ರುಷಾ

|| ೨೫ ||

ಗತ್ವಾ ತಸ್ಥೌ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನೇ ವರೇ |

ಸಖೀನಾಂ ಚ ಸಮೂಹೈಶ್ಚ ಪರಿಪೂರ್ಣಾ ವಿಭೋಃ ಸಭಾ

|| ೨೬ ||

ತಾಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಾದರಮಚ್ಯುತಃ |

ಸಂಭಾಷ್ಯ ಮಧುರಾಲಾಪೈಃ ಸ್ಸ್ಮಿತಶ್ಚ ಸಸಂಭ್ರಮಃ

|| ೨೭ ||

ಪ್ರಣೇಮುರಭಿಸಂತ್ರಸ್ತಾ ಗೋಷಾ ನಮ್ರಾತ್ಮಕಂಧರಾಃ |

ತುಷ್ಟ್ಯವ್ರಸ್ತೇ ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಂ ತುಷ್ಟ್ವಾನ ಪರಮೇಶ್ವರಂ

|| ೨೮ ||

ಚಂದ್ರದಿಂದಲೂ, ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವನ್ನಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೈತಲಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರಿಜಾತವೇ ಮುಂತಾದ ಕೋಮಲಸುಮಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಡಿದು ಕೊಂಡು ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಕೇಶಪಾಶಗಳನ್ನು ಬಳುಕಿಸುತ್ತಾ ಸಂಪಿಗೆ ಎಸಲಿ ನಂತಿರುವ ಮೂಗಿಗೆ ತಗಲುತ್ತಿರುವ ತುಟಿಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಧೆಯು ಕುಳಿತಳು. ಸಖಿಯರ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸಮಂಡಲವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

೨೭. ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಪಿತಳಾಗಿರುವ ರಾಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಸಂಭ್ರಮಾದರಗಳಿಂದ ಮೃದುಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಸಿ ಸ್ಸ್ಮಿತ ನಾಗಿ ಕುಳಿತನು.

೨೮. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಪರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂದೇನು ಸಂಭವಿಸುವುದೋ ಎಂದು ಭಯಗೊಂಡವರಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ರಾಧೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಆಕೆಯನ್ನೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

ಉತ್ಥಾಯ ಗಂಗಾ ಸಹಸಾ ಸಂಭಾಷಾಂ ಚ ಚಕಾರ ಸಾ |

ಕುಶಲಂ ಪರಿಪ್ರಚ್ಯ ಭೀತಾತಿವಿನಯೇನ ಚ || ೨೯ ||

ನಮ್ರಭಾವಸ್ಥಿತಾ ತ್ರಸ್ತಾ ಶುಷ್ಕಕಂಠಾಷ್ಟತಾಲುಕಾ |

ಧ್ಯಾನೇನ ಶರಣಾಪನ್ನಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಣಾಂಬುಜೇ || ೩೦ ||

ತದ್ಧೃತ್ವದ್ವೇ ಸ್ಥಿತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಭೀತಾಯೈ ಚಾಭಯಂ ದದೌ |

ಬಭೂವ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತಾ ಸಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನರೇಣ ಚ || ೩೧ ||

ಊರ್ಧ್ವಂ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಾಂ ಚ ರಾಧಾಂ ಗಂಗಾ ದದರ್ಶ ಸಾ |

ಸುಸ್ಥಿಗ್ಧಾಂ ಸುಖದೃಶ್ಯಾಂ ಚ ಜ್ವಲಂತೀಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸಾ || ೩೨ ||

೨೯. ಆ ಕೂಡಲೇ ಗಂಗೆಯು ಎದ್ದು ಭಯದಿಂದಲೂ, ವಿನಯದಿಂದಲೂ ರಾಧೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

೩೦. ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವ ಆ ಗಂಗೆಯು ತುಟಿದವಡೆಗಳು ಭಯದಿಂದ ಬತ್ತಿದುವು. ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ತಾವರೆಯಂತಿರುವ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಶರಣುಹೋದಳು.

೩೧. ರಾಧೆಯು ಹೃದಯದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಭೀತಳಾದ ಗಂಗೆಗೆ ಅಭಯದಾನಮಾಡಿದನು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವರದಿಂದ ಆ ಗಂಗೆಯು ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾದಳು.

೩೨. ಅನಂತರ ಎತ್ತರವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಳೂ, ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಳೂ, ಮನೋಹರಳೂ ಆದ ರಾಧಾ ದೇವಿಯನ್ನು ಗಂಗೆಯು ನೋಡಿದಳು.

ಅಸಂಖ್ಯಬ್ರಹ್ಮಣಾಮಾದ್ಯಾಂ ಚಾದಿಸೃಷ್ಟಿಂ ಸನಾತನೀಂ |

ಯಥಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಷೀಯಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಚ ನವಯೌವನಾಂ || ೩೩ ||

ವಿಶ್ವವೃಂದೇ ನಿರುಪಮಾಂ ರೂಪೇಣ ಚ ಗುಣೇನ ಚ |

ಶಾಂತಾಂ ಕಾಂತಾನುನಂತಾಂ ತಾನಾದ್ಯಂತರಹಿತಾಂ ಸತೀಂ || ೩೪ ||

ಶುಭಾಂ ಸುಭದ್ರಾಂ ಸುಭಗಾಂ ಸ್ವಾಮಿಸೌಭಾಗ್ಯಸಂಯುತಾಂ |

ಸೌಂದರ್ಯಸುಂದರೀಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಸುಂದರೀಷ್ವಖಿಲಾಸು ಚ || ೩೫ ||

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಥಾಂಗೀಂ ಕೃಷ್ಣಸಮಾಂ ತೇಜಸಾ ವಯಸಾ ತ್ವಿಷಾ |

ಪೂಜಿತಾಂ ಚ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚರೇಣ ಚ || ೩೬ ||

ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯಮಾನಾಂ ಪ್ರಭಯಾ ಸಭಾಮಿಶಸ್ಯ ಸುಪ್ರಭಾಂ |

ಸಖೀದತ್ತಂ ಚ ತಾಂಬೂಲಂ ಗೃಹ್ಯತೀಮನ್ಯದುರ್ಲಭಾಂ || ೩೭ ||

ಅಜನ್ಯಾಂ ಸರ್ವಜನನೀಂ ಧನ್ಯಾಂ ಮಾನ್ಯಾಂ ಚ ಮಾನಿನೀಂ |

ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾಣಾಧಿದೇವೀಂ ಚ ಪ್ರಾಣಿಸ್ತ್ರಿಯತಮಾಂ ರಮಾಂ || ೩೮ ||

೩೩. ಆ ರಾಧಾದೇವಿಯು ಅಸಂಖ್ಯಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮರಿಗಿಂತಲೂ ಆದಿಯಲ್ಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಳಾಗಿ ಅನಾದಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನವಯೌವನವತಿಯಾದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಂತಿದ್ದಳು.

೩೪-೩೬. ಆದ್ಯಂತರಹಿತಳೂ, ಶಾಂತಳೂ, ಕಾಂತಳೂ, ಪತಿಸೌಭಾಗ್ಯಯುತಳೂ. ಶುಭಕರಳೂ, ಸೌಂದರ್ಯಸಲಿಲನದಿಯೂ, ಸುಂದರಿಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯೂ, ಕಾಂತಿ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಯಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾನಳೂ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿತಳೂ ಆದ ಆ ರಾಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇವಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಳು.

೩೭-೩೮. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಾಂತಿಲಿಪ್ತವಾದ ಸಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತ ತನ್ನ ಸಖಿಯರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಜನ್ಮರಹಿತಳಾದ ತಾನು ಸಕಲರಿಗೂ ಜನನಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಧನ್ಯಳೂ.

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಸೇಶ್ವರೀಂ ತೃಪ್ತಿಂ ನ ಜಗಾಮ ಸುರೇಶ್ವರೀ |
ನಿಮೇಷರಹಿತಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಪಪೌ ಚ ತಾಂ

|| ೩೯ ||

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ರಾಧಾ ಜಗದೀಶಮುನಾಚ ಸಾ |
ನಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ಶಾಂತಾ ವಿನೀತಾ ಸಸ್ಮಿತಾ ಮುನೇ

|| ೪೦ ||

|| ರಾಧಿಕೋನಾಚ ||

ಕೇಯಂ ಪ್ರಾಣೇಶ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಸಸ್ಮಿತಾ ತ್ವನ್ಮುಖಾಂಬುಜಂ |
ಪಶ್ಯಂತೀ ಸತತಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಕಾಮಾ ರತ್ತಲೋಚನಾ

|| ೪೧ ||

ಮೂರ್ಛಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ರೂಪೇಣ ಪುಲಕಾಂಕಿತವಿಗ್ರಹಾ |
ನಸ್ತ್ರೇಣಮುಖಮಾಚ್ಛಾದ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷಂತೀ ಪುನಃ ಪುನಃ

|| ೪೨ ||

ಮಾನ್ಯಳೂ ಆಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯತಮಳಾಗಿದ್ದ ರಾಸೇಶ್ವರಿಯಾದ ಆ ರಾಧೆಯನ್ನು ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ರೆವೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ಆಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತಳು.

೪೦. ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಧೆಯು ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಅತಿವಿನಯದಿಂದಲೂ, ಮಂದಹಾಸದಿಂದಲೂ, ಕೆಲವು ಮಧುರನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

೪೧. ರಾಧಿಕೆ:—ಎಲೈ, ಪ್ರಾಣಕಾಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅನುರಾಗಪೂರಿತನೇತ್ರಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ರಮಣಿಯಾರು ?

೪೨. ಆಕೆಯು ರತಿಯ ಉಲ್ಬಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ರೋಮಾಂಚಿತ ಶರೀರಳಾಗಿ ಸೆರೆಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮೂರ್ಛಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ತ್ವಂ ಚಾವಿ ನಾಂ ಸನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸಕಾಮಃ ಸಸ್ಮಿತಃ ಸದಾ |
ಮಯಿ ಜೀವತಿ ಗೋಲೋಕೇ ಭೂತಾ ದುರ್ವೃತ್ತಿರೀದೃಶೀ || ೪೩ ||

ತ್ವಮೇವ ಚೈವಂ ದುರ್ವೃತ್ತಂ ನಾರಂ ನಾರಂ ಕರೋಷಿ ಚ |
ಕ್ಷಮಾಂ ಕರೋಮಿ ತೇ ಪ್ರೇನ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಮಾನಸಾ || ೪೪ ||

ಸಂಗೃಹ್ಯೇವಾಂ ಪ್ರಿಯಾಮಿಷ್ವಾಂ ಗೋಲೋಕಾದ್ಗಚ್ಛ ಲಂಪಟ |
ಅನ್ಯಥಾ ನ ಹಿ ತೇ ಭದ್ರಂ ಭವಿಸ್ಯತಿ ಸುರೇಶ್ವರ || ೪೫ ||

ದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ವಿರಜಾಯುಕ್ತೋ ಮಯಾ ಚಂದನಕಾನನೇ |
ಕ್ಷಮಾ ಕೃತಾ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಸಖೀನಾಂ ವಚನಾದಹೋ || ೪೬ ||

ತ್ವಯಾ ಮಚ್ಛಬ್ಧಮಾತ್ರೇಣ ತಿರೋಧಾನಂ ಕೃತಂ ಪುರಾ |
ದೇಹಂ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ವಿರಜಾ ನದೀರೂಪಾ ಬಭೂವ ಸಾ || ೪೭ ||

೪೩. ನೀನೂ ಕೂಡ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಂತೆಯೇ ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾತುರನೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

೪೪. ನೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಸಂಬದ್ಧಾಚಾರಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯು ಪ್ರೇಮಮಯವೂ, ದಯಾ ದ್ರವ್ಯವೂ ಆದುದು.

೪೫. ಎಲೈ, ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಗೋಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸುರೇಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೆ ಒಳಿತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೪೬. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಚಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿರಜೆಯೊಡಗೂಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಸಖಿಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದೆನು.

೪೭. ಆಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನೀನು ಕಣ್ಮರೆಯಾದೆ. ವಿರಜೆಯೂ ಕೂಡ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನದೀರೂಪಳಾದಳು.

ಕೋಟಿಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ತತೋ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಚತುರ್ಗುಣಾ |

ಅದ್ಯಾಕು ವಿದ್ಯಮಾನಾ ಸಾ ತವ ಸತ್ಕೀರ್ತಿರೂಪಿಣೀ || ೪೮ ||

ಗೃಹಂ ಮಯಿ ಗತಾಯಾಂ ಚ ಪುನರ್ಗತ್ವಾ ತದಂತಿಕಂ |

ಉಚ್ಚೈರರೌಷೀರ್ವಿರಜೇ ವಿರಜೇಚೇತಿ ಸಂಸ್ಕರನ್ || ೪೯ ||

ತದಾ ತೋಯಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಸಾ ಯೋಗಾತ್ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನೀ |

ಸಾಲಂಕಾರಾ ಮೂರ್ತಿಮತೀ ದದೌ ತುಭ್ಯಂ ಚ ದರ್ಶನಂ || ೫೦ ||

ತತಸ್ತಾಂ ಚ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ವೀರ್ಯಾಧಾನಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ |

ತತೋ ಬಭೂವುಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಚ ಸಮುದ್ರಾಃ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಹಿ || ೫೧ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಸ್ತ್ವಂ ಶೋಭಯಾ ಗೋಷ್ಠ್ಯ ಯುಕ್ತಶ್ಚಂಪಕಕಾನನೇ |

ಸದ್ಯೋ ಮಚ್ಛಬ್ದಮಾಶ್ರೇಣ ತಿರೋಧಾನಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ || ೫೨ ||

೪೮. ಕೋಟಿಯೋಜನವಿಸ್ತೃತಳಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ದೀರ್ಘಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ವಿರಜಾನದಿಯು ನಿನ್ನ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಸ್ವರೂಪಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

೪೯. ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದನಂತರವೂ ನೀನು ಆ ನದಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, 'ಅಯ್ಯೋ, ವಿರಜೆ! ವಿರಜೆ!' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತು ಗೋಳಾಡುವೆಯಲ್ಲವೆ!

೫೦. ಆಗ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಆ ವಿರಜೆಯು ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅಲಂಕೃತವಾದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿನಗೆ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟಳು.

೫೧. ಆಗ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನಿರಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅವಳಿಂದ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು.

೫೨. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಚಂಪಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ-“ಶೋಭಾ” ಎಂಬ ಗೋಪಿಯೊಡನಿದ್ದು ನನ್ನ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣಮಾತ್ರದಿಂದ ನೀನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದೆ.

ಶೋಭಾ ದೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರಾವಿಶಚ್ಚಂದ್ರಮಂಡಲಂ |

ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಂ ಚ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ತೇಜೋ ಬಭೂವ ಹ

|| ೫೩ ||

ಸಂವಿಭಜ್ಯ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಹೃದಯೇನ ವಿದೂಯತಾ |

ರತ್ನಾಯ ಕಿಂಚಿತ್ಸ್ವರ್ಣಾಯ ಕಿಂಚಿನ್ಮತೀವರಾಯ ಚ

|| ೫೪ ||

ಕಿಂಚಿಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಮುಖಾಬ್ಜೇ ಭ್ಯಃ ಕಿಂಚಿದ್ರಾಜ್ಜೇ ಚ ಕಿಂಚನ |

ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಕೃಷ್ಣವಸ್ತ್ರೇಭ್ಯೋ ರಾಸ್ಯೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ

|| ೫೫ ||

ಕಿಂಚಿಚ್ಚಂದನಸಂಕೇಭ್ಯಸ್ತೋಯೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ |

ಕಿಂಚಿತ್ಕಿಸಲಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪುಷ್ಕೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ

|| ೫೬ ||

ಕಿಂಚಿತ್ಪಲೇಭ್ಯಃ ಸಸ್ಯೇಭ್ಯಃ ಸುಪಕ್ಷೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ |

ನೃಪದೇವಗೃಹೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸಂಸ್ಕೃತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ

|| ೫೭ ||

ದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಭಯಾ ಗೋಷ್ಯಾ ಯುಕ್ತೋ ವೃಂದಾವನೇ ವನೇ |

ಸದ್ಯೋ ಮಚ್ಛಬ್ದನಾತ್ರೇಣ ತಿರೋಧಾನಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ

|| ೫೮ ||

೫೩. ಆಗ ಶೋಭಾದೇವಿಯು ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ಶರೀರವೂ ಕೂಡ ಸುಂದರವಾದ ತೇಜೋರೂಪವಾಯಿತು.

೫೪-೫೭. ಆಗ ದುಃಖಿತನಾದ ನೀನು ಕಾಂತಿಮಯವಾದ ಅವಳ ಶರೀರವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ರತ್ನಕೃ, ಚಿನ್ನಕೃ, ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖಕವಲಕ್ಕೂ, ರಾಜನಿಗೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ, ಬೆಳ್ಳಿಗೂ, ಚಂದನಗಂಧಕ್ಕೂ, ತಿಳಿನೀರಿಗೂ, ಚಿಗುರುಗಳಿಗೂ, ಹೂವುಗಳಿಗೂ, ಸಸ್ಯಗಳಿಗೂ, ಪಕ್ಷವಾದ ಫಲಗಳಿಗೂ, ರಾಜಗೃಹ ಮತ್ತು ದೇವಗೃಹಗಳಿಗೂ, ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಿ.

೫೮. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀನು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಗೋಪಿಯೊಡನಿದ್ದು ನಾನು ಬಂದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದೆ.

ಪ್ರಭಾ ದೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಂ |
 ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಂ ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ತೇಜೋ ಬಭೂವ ಹ || ೫೯ ||

ಸಂವಿಭಜ್ಯ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರೇನ್ಯಾ ಚ ರುದತಾ ಪುರಾ |
 ವಿಭಜ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೋರ್ದತ್ತಂ ಲಜ್ಜಯಾ ತದ್ಭಯೇನ ಚ || ೬೦ ||

ಹುತಾಶನಾಯ ಕಿಂಚಿಚ್ಛ ನೃಪೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ |
 ಕಿಂಚಿತ್ಪುರುಷಸಂಘೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ || ೬೧ ||

ಕಿಂಚಿದ್ಧಸ್ಮುಗಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ನಾಗೇಭ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಕಿಂಚನ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಮುನಿಭ್ಯಶ್ಚ ತಪಸ್ವಿಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ || ೬೨ ||

ಸ್ತ್ರೀಭ್ಯಃ ಸೌಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತಾಭ್ಯೋ ಯಶಸ್ವಿಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ |
 ತಚ್ಚ ದತ್ವಾ ಚ ಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ರೋದಿತುಮುದ್ಯತಃ || ೬೩ ||

ಶಾಂತ್ಯಾ ಗೋಪ್ಯಾ ಯುತಸ್ತ್ವಂ ಚ ದೃಷ್ಟೋ ವೈ ರಾಸಮಂಡಲೇ |
 ವಸಂತೀ ಪುಷ್ಪಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಮಾಲ್ಯವಾಂಶ್ಚಂದನೋಕ್ಷಿತಃ || ೬೪ ||

೫೯. ಆಗ ಪ್ರಭೆಯು ಹೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ಶರೀರವೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತೇಜೋಮಯವಾಯಿತು.

೬೦-೬೩. ಆಗ ನೀನು ಅವಳ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ದಯಾರ್ಥಚಿತ್ತನಾಗಿ ಆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಅವಳ ಭಯದಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ, ಅಗ್ನಿ, ರಾಜ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರು, ದೇವತೆಗಳು, ಕಳ್ಳಕಾಕರು, ಸರ್ಪ, ಆನೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಮುನಿಗಳು, ತಪಸ್ವಿಗಳು, ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಕೀರ್ತಿವಂತರು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಅಕಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

೬೪-೬೬. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಶಾಂತಿ ಎಂಬ ಗೋಪಿಯೊಡನಿದ್ದು ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಚಂದನಲಿಪ್ತನಾಗಿ, ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ,

ರತ್ನಪ್ರದೀಪೈರ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ರತ್ನನಿರ್ಮಿತಮಂದಿರೇ |

ರತ್ನಭೂಷಣಭೂಷಾಢ್ಯೋ ರತ್ನಭೂಷಿತಯಾ ಸಹ || ೬೫ ||

ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಚ ತಾಂಬೂಲಂ ಭುಕ್ತವತ್ಯೈ ಸುನಾಸಿತಂ |

ತಯಾ ದತ್ತಂ ಚ ತಾಂಬೂಲಂ ಭುಕ್ತವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಪುರಾ ವಿಭೋ || ೬೬ ||

ಸದ್ಯೋ ನುಚ್ಛಬ್ದನಾತ್ರೇಣ ತಿರೋಛಾನಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ |

ಶಾಂತಿದೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಭಿಯಾ ಲೀನಾ ತ್ವಯಿ ಪ್ರಭೋ || ೬೭ ||

ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಂ ಚ ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಬಭೂವ ಹ |

ಸಂವಿಭಜ್ಯ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರೇನ್ಯಾ ಚ ರುದತಾ ಪುರಾ || ೬೮ ||

ವಿಶ್ವೇ ವಿಷಯಿಣೇ ಕಿಂಚಿತ್ಸತ್ಪರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ |

ಶುದ್ಧಸತ್ಪರೂಪಾಯೈ ಕಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೈ ಪುರಾ ವಿಭೋ || ೬೯ ||

ತ್ವನ್ಮಂತ್ರೋಪಾಸಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ವೈಷ್ಣವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ |

ತಪಸ್ವಿಭ್ಯಶ್ಚ ಧರ್ಮಾಯ ಧರ್ಮಿಷ್ಠೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ || ೭೦ ||

ಪುಷ್ಪಶಯನದಲ್ಲಿ ಎವಡಿಸಿ. ರತ್ನದೀಪಗಳಿಂದ ದೀಪ್ತವಾದ ರತ್ನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ರತ್ನಾಭರಣಭೂಷಿತಳಾದ ಆ ಶಾಂತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರಾದಿಗಳಿಂದ ಸುನಾಸಿತವಾದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

೬೫. ಆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಬಂದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ಕಣ್ಮರೆಯಾದೆ. ಶಾಂತಿಯೂ ಶರೀರತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾದಳು.

೬೮-೭೦. ಅನಂತರ ಅವಳ ಶರೀರವು ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣಗಳ ಸಮೂಹವಾಯಿತು. ಆಗ ನೀನದನ್ನು ವ್ಯಸನದಿಂದಲೇ ವಿಭಾಗಿಸಿ, ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷಿಗೂ, ಸತ್ಪರೂಪನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ, ಶುದ್ಧಸತ್ಪರೂಪಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ, ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರೋಪಾಸಕರಾದ ವೈಷ್ಣವರಿಗೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟೆ.

ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ಗೋಷ್ಯಾ ಚ ಕ್ಷಮಯಾ ಸಹ |

ಸುವೇಷವಾನ್ಮಾಲ್ಯವಾಂಶ್ಚ ಗಂಧಚಂದನಸಂಯುತಃ || ೨೦ ||

ರತ್ನ ಭೂಷಿತಯಾ ಚಾರು ಚಂದನೋಕ್ಷಿತಯಾ ತಯಾ |

ಸುಖೇನ ಮೂರ್ಛಿತಸ್ತಲ್ಲೇ ಪುಷ್ಪ ಚಂದನಸಂಯುತೇ || ೨೧ ||

ಶ್ಲಿಷ್ಟೋಽಭೂನ್ನಿದ್ರಯಾ ಸದ್ಯಃ ಸುಖೇನ ನವಸಂಗಮಾತ್ |

ಮಯಾ ಪ್ರಚೋದಿತೌ ಸಾ ಚ ಭವಾಂಶ್ಚ ಸ್ಮರಣಂ ಕುರು || ೨೨ ||

ಗೃಹೀತಂ ಪೀತವಸ್ತ್ರಂ ತೇ ಮುರಲೀ ಚ ಮನೋಹರಾ |

ವನಮಾಲಾ ಕೌಸ್ತು ಭಶ್ತಾಪ್ಯಮೂಲ್ಯಂ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಂ || ೨೩ ||

ಪಶ್ಚಾತ್ಪದತ್ತಂ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಚ ಸಖೀನಾಂ ವಚನಾದಹೋ |

ಲಜ್ಜಯಾ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಣೋಽಭೂದದ್ಯಾಪಿ ಚ ಭವಾನ್ಪ್ರಭೋ || ೨೪ ||

೨೧-೨೨. ರತ್ನಾ ಭರಣಾಲಂಕೃತಳೂ, ಚಂದನಲಿಪ್ತಳೂ ಆದ ಕ್ಷಮೆಯೆಂಬ ಗೋಪಿಯೊಡನೊಮ್ಮೆ ನೀನು ಸುಂದರವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಾ ಭರಣಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಬೆರೆತು, ಪುಷ್ಪಶಯನದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡಿದ್ದೆ.

೨೩. ಅವಳ ಆಲಿಂಗನೆಗೊಳಗಾಗಿ ನವಸಂಗಮದಿಂದ ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಬಂದು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದುದು ಜ್ಞಾಪಕ ವಿಲ್ಲವೇ ?

೨೪-೨೫. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನೂ, ಮನೋಹರವಾದ ಕೊಳಲನ್ನೂ, ವನಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನವನ್ನೂ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನಂತರ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ, ಸಖಿಯರ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಗ ನೀನು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ವಿವರ್ಣನಾದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ನೀನು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣನಾಗಿರುವೆ.

ಕ್ಷಮಾ ದೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಲಜ್ಜಯಾ ಪೃಥಿವೀಂ ಗತಾ |

ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಂ ಚ ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಬಭೂವ ಹ

|| ೨೬ ||

ಸಂವಿಭಜ್ಯ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರೇಮ್ನಾ ಚ ರುದತಾ ಪುರಾ |

ಕಿಂಚಿದ್ಧತ್ತಂ ನಿಷ್ಠನೇ ಚ ನೈಷ್ಠನೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ

|| ೨೭ ||

ಧರ್ಮಿಷ್ಠೇಭ್ಯಶ್ಚ ಧರ್ಮಾಯ ದುರ್ಬಲೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ |

ತಪಸ್ವಿಭ್ಯೋಽಪಿ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪಂಡಿತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಿಂಚನ

|| ೨೮ ||

ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ |

ತ್ವದ್ಗುಣಂ ಬಹುವಿಸ್ತಾರಂ ಜಾನಾಮಿ ಚ ಪರಂ ಪ್ರಭೋ

|| ೨೯ ||

ಇತ್ಯೇವನುಕ್ತಾ ಸಾ ರಾಧಾ ರಕ್ತಪಂಕಜಲೋಚನಾ |

ಗಂಗಾಂ ವಕ್ತುಂ ಸಮಾರೇಭೇ ನನ್ಯಾಸ್ಯಾಂ ಲಜ್ಜಿತಾಂ ಸತೀಂ

|| ೩೦ ||

೨೬. ಕ್ಷಮೆಯು ಕೂಡ ನಾಜಿಕೆಯಿಂದ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಪೃಥಿವಿಯೊಳಗೆ ಏಕೈವಾದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ಶರೀರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕ್ಷಮಾಗುಣವಾಯಿತು.

೨೭-೨೮. ಆಗ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೀನು ಗೋಳಾಡುತ್ತ ಆ ಶರೀರವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೂ, ಧರ್ಮನಿಗೂ, ದುರ್ಬಲರಿಗೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಯಲ್ಲವೇ ?

೨೯. ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಅನೇಕ ನಡತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆನು. ಇನ್ನೇನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಿನ್ನ ಗುಣನಡತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿಬಲ್ಲೆ.

೩೦. ರಾಧೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಲಜ್ಜಾವನತಮುಖಿಯಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕೆಂದಾವರೆಯಂತಿರುವ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಇಂತು ನುಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಗಂಗಾ ರಹಸ್ಯಂ ಯೋಗೇನ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೈ ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನೀ |

ತಿರೋಭೂಯ ಸಭಾಮಧ್ಯಾತ್ಮಜಲಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಾ

|| ೮೧ ||

ರಾಧಾ ಯೋಗೇನ ವಿಜ್ಞಾಯ ಸರ್ವತ್ರಾವಸ್ಥಿತಾಂ ಚ ತಾಂ |

ಪಾನಂ ಕರ್ತುಂ ಸಮಾರೇಭೇ ಗಂಡೂಷಾತ್ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನೀ

|| ೮೨ ||

ಗಂಗಾ ರಹಸ್ಯಂ ಯೋಗೇನ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೈ ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನೀ |

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಣಾಂಭೋಜಂ ಪರಮಂ ಶರಣಂ ಯಯೌ

|| ೮೩ ||

ಗೋಲೋಕಂ ಚ ವೈಕುಂಠಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದಿಕಂ ತಥಾ |

ದದರ್ಶ ರಾಧಾ ಸರ್ವತ್ರ ನೈವ ಗಂಗಾಂ ದದರ್ಶ ಸಾ

|| ೮೪ ||

ಸರ್ವತೋ ಜಲಶೂನ್ಯಂ ಚ ಶುಷ್ಕಪಂಕಜಗೋಲಕಂ |

ಜಲಜಂತುಸಮೂಹೈಶ್ಚ ಮೃತದೇಹೈಃ ಸಮನ್ವಿತಂ

|| ೮೫ ||

೮೧. ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನಿಯಾದ ಆ ಗಂಗೆಯು ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನಳಾಗಿ ದ್ರವರೂಪಳಾದಳು.

೮೨. ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನಿಯಾದ ರಾಧೆಯೂ ಕೂಡ ಅವಳು ಜಲಮಯಳಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕುಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

೮೩. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ತಿಳಿದ ಗಂಗೆಯು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಡಿವರೆಗಳನ್ನು ಶರಣುಹೊಕ್ಕಳು.

೮೪. ಇತ್ತ ರಾಧೆಯು ಗೋಲೋಕ, ವೈಕುಂಠ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ತಡಕಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹೋದಳು.

೮೫. ಆಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನೀರಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಒಣಗಿದ ತಾವರಿಯಂತಾಯಿತು. ಜಲಜಂತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೃತಶರೀರಗಳಾದುವು.

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾನಂತಧರ್ಮೇಂದ್ರೇಂದುದಿನಾಕರಾಃ |

ಮನವೋ ಮಾನವಾಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ

|| ೮೬ ||

ಗೋಲೋಕಂ ಚ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಶುಷ್ಕಕಂಠೌಷ್ಣತಾಲುಕಾಃ |

ಸರ್ವೇ ಪ್ರಣೇಮುರ್ಗೋವಿಂದಂ ಸರ್ವೇಶಂ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಂ

|| ೮೭ ||

ವರಂ ವರೇಣ್ಯಂ ವರದಂ ವರಿಷ್ಠಂ ವರಕಾರಣಂ |

ವರೇಶಂ ಚ ವರಾರ್ಹಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರವರಂ ಪ್ರಭುಂ

|| ೮೮ ||

ನಿರೀಹಂ ಚ ನಿರಾಕಾರಂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತಂ ಚ ನಿರಾಶ್ರಯಂ |

ನಿರ್ಗುಣಂ ಚ ನಿರುತ್ಸಾಹಂ ನಿರ್ವ್ಯೂಹಂ ಚ ನಿರಂಜನಂ

|| ೮೯ ||

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯಂ ಚ ಸಾಕಾರಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹಂ |

ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪಂ ಸತ್ಯೇಶಂ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪಂ ಸನಾತನಂ

|| ೯೦ ||

ಪರಂ ಪರೇಶಂ ಪರಮಂ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಿಶ್ವರಂ |

ಪ್ರಾಣನ್ಯ ತುಷ್ಟ್ಯನ್ಯಃ ಸರ್ವೇ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಾತ್ಮಕಂಧರಾಃ

|| ೯೧ ||

೮೬-೮೭. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೂ, ಅನಂತ, ಧರ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಮನುಮಾನವರೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಒಣಗಿಹೋದ ತುಟಿದವಡಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರೆಗಿದರು.

೮೮-೯೧. ವರಸ್ವರೂಪನೂ, ವರದನೂ, ವರೇಣ್ಯನೂ, ವರಿಷ್ಠನೂ, ವರಕಾರಣನೂ, ಸಕಲರಿಗೂ ವರಪ್ರದನೂ, ನಿರೀಹನೂ, ನಿರಾಕಾರನೂ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತನೂ, ನಿರಾಶ್ರಯನೂ, ನಿರ್ಗುಣನೂ, ನಿರುತ್ಸಾಹನೂ, ನಿರಂಜನನೂ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮಯನೂ, ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹನೂ, ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನೂ, ಸತ್ಯೇಶನೂ, ಸಾಕ್ಷಿರೂಪನೂ, ಸನಾತನನೂ, ಪರಮೇಶನೂ ಆದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಸಗದ್ಗ ದಾಃ ಸಾಶ್ರುನೇತ್ರಾಃ ಪುಲಕಾಂಕಿತವಿಗ್ರಹಾಃ |

ಸರ್ವೇ ಸಂಸ್ಕೂಯ ಸರ್ವೇಶಂ ಭಗವಂತಂ ಪರಂ ಹರಿಂ

|| ೯೨ ||

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸರ್ವಕಾರಣಕಾರಣಂ |

ಅಮೂಲ್ಯರತ್ನ ಖಚಿತಚಿತ್ರಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಿತಂ

|| ೯೩ ||

ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ಚ ಗೋಪಾಲೈಃ ಶ್ವೇತಚಾಮರವಾಯುನಾ |

ಗೋಪಾಲಿಕಾ ನೃತ್ಯಗೀತಂ ಪಶ್ಯಂತಂ ಸಸ್ಥಿತಂ ಮುದಾ

|| ೯೪ ||

ವಲ್ಲವೇಷೈಃ ಪರಿವೃತಂ ಗೋಪೈಶ್ಚ ಶತಕೋಟಿಭಿಃ |

ಚಂದನೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗಂ ರತ್ನಭೂಷಣಭೂಷಿತಂ

|| ೯೫ ||

ನನೀನನೀರದಶ್ಯಾಮಂ ಕಿಶೋರಂ ಪೀತವಾಸಸಂ |

ಯಥಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಷೀಯಂ ಬಾಲಂ ಗೋಪಾಲರೂಪಿಣಂ

|| ೯೬ ||

೯೨-೯೪. ರೋಮಾಂಚಿತಶರೀರರೂ, ಅಶ್ರುಪೂರಿತನೇತ್ರರೂ, ಆಗಿ ಅಮೂಲ್ಯರತ್ನ ಖಚಿತವೂ, ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವೂ ಆದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಸರ್ವೇಶನೂ, ಭಗವಂತನೂ, ಆದಿಕಾರಣನೂ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಗದ್ಗದಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಇಕ್ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಪಾಲರು ಶ್ವೇತಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನರ್ತನಮಾಡಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

೯೫-೯೬. ಮನೋಹರವೇಷದಿಂದಲಂಕೃತರಾದ ನೂರುಕೋಟಿ ಗೋಪರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಸಕಲಾವಯಗಳಿಗೂ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ರತ್ನ ಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ನವಮೇಘಶ್ಯಾಮನೂ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯೂ, ಗೋಪ ಕಿಶೋರರೂಪನೂ ಆದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಕೋಟಿಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ

ಕೋಟಿಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಜುಷ್ಪಪುಷ್ಪಶ್ರೀಯುಕ್ತವಿಗ್ರಹಂ |

ಸ್ವತೇಜಸಾ ಪರಿವೃತಂ ಸುಸಾದೃಶ್ಯಂ ಮನೋಹರಂ

|| ೯೭ ||

ಕೋಟಿಕಂದರ್ಪಸೌಂದರ್ಯಲೀಲಾಲಾವಣ್ಯವಿಗ್ರಹಂ |

ದೃಶ್ಯಮಾನಂ ಚ ಗೋಪೀಭಿಃ ಸಸ್ಮಿತಾಭಿಶ್ಚ ಸಂತತಂ

|| ೯೮ ||

ಭೂಷಣೈರ್ಭೂಷಿತಾಭಿಶ್ಚ ಮಹಾರತ್ನವಿನಿರ್ಮಿತೈಃ |

ಪಿಬಂತೀಭಿರ್ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಮುಖಚಂದ್ರಂ ಪ್ರಭೋರ್ಮುಢಾ

|| ೯೯ ||

ಪ್ರಾಣಾಧಿಕಪ್ರಿಯತೆನಾರಾಧಾವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಸ್ಥಿತಂ |

ತೆಯಾ ಪ್ರದತ್ತಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಭುಕ್ತವಂತಂ ಸುವಾಸಿತಂ |

ಪರಿಪೂರ್ಣತಮಂ ರಾಸೇ ದದ್ಯಶುಃ ಸರ್ವತಃ ಸುರಾಃ

|| ೧೦೦ ||

ಮುನಯೋ ಮಾನವಾಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ತಪಸಾ ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ |

ಪ್ರಹೃಷ್ಯಮಾನಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಜಗ್ಮುಃ ಪರಮವಿಸ್ಮಯಂ

|| ೧೦೧ ||

ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಸಭಾಮಂಟಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ವಿನಿಂದಲೂ, ಕೋಟಿಮನ್ಮಥರ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ. ಲೀಲಾಲಾವಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ರತ್ನಾಭರಣಾಲಂಕೃತರೂ, ಮಂದಸ್ಥಿತವದನೆಯರೂ ಆದ ಗೋಪಿಯರ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಲೋಚನಚಕೋರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖಚಂದ್ರನ ಚಂದ್ರಿಕಾಪಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರೀತಿಗೊಳಗಾಗಿದ್ದನು.

೧೦೦. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಾದ ರಾಧೆಯ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಆ ರಾಧೆಯು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸುವಾಸಿತ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರು.

೧೦೧. ಮುನಿಮಾನವರೂ, ಸಿದ್ಧರೂ, ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಕೂಡ ಸಂತುಷ್ಟ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಸಮನ್ವಿತರಾದರು.

ಪರಸ್ವರಂ ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ತೇ ತನೂಚುಶ್ಚ ತುರ್ನುಖಂ |

ನಿವೇದಿತುಂ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯನುಭೀಷ್ಠಿತಂ

|| ೧೦೨ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ಥಿತಂ ವಿಷ್ಣೋಸ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ |

ವಾಮತೋ ವಾಮದೇವಸ್ಯ ಚಾಗನುತ್ಕೃಷ್ಟಮುತ್ತಮಂ

|| ೧೦೩ ||

ಪರಮಾನಂದಯುಕ್ತಂ ಚ ಪರಮಾನಂದರೂಪಕಂ |

ಸರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಮಯಂ ಧಾತಾ ಚಾಪಶ್ಯದ್ರಾಸಮಂಡಲೇ

|| ೧೦೪ ||

ಸರ್ವಂ ಸಮಾನವೇಷಂ ಚ ಸಮಾನಾಸನಸಂಸ್ಥಿತಂ

|| ೧೦೫ ||

ದ್ವಿಭುಜಂ ಮುರಲೀಹಸ್ತಂ ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಂ |

ಮಯೂರಪುಚ್ಛಚೂಡಂ ಚ ಕೌಸ್ತುಭೇನ ವಿರಾಜಿತಂ

|| ೧೦೬ ||

೧೦೨. ಆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಜಗದೊಡೆಯನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಲು ತಮ್ಮ ಮುಂದಾಳಾದ ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

೧೦೩. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಮದೇವನಿಗೆ ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೆಡೆಗೆ ಬಂದನು.

೧೦೪. ರಾಸಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಾನಂದಮಯನೂ, ಪರಮಾನಂದಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿದನು.

೧೦೫. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನವೇಷಭೂಷಿತರಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

೧೦೬. ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಕೊಳಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನೂ, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಮನೋಹರರಾಗಿದ್ದರು.

ಅತೀವ ಕಮನೀಯಂ ಚ ಸುಂದರಂ ಶಾಂತವಿಗ್ರಹಂ |

ಗುಣಭೂಷಣರೂಪೇಣ ತೇಜಸಾ ವಯಸಾ ತ್ವಿಷಾ

|| ೧೦೭ ||

ವಾಸಸಾ ಯಶಸಾ ಕೃತ್ಯಾ ಮೂರ್ತ್ಯಾ ಸುಂದರಯಾ ಸಮಂ |

ಪರಿಪೂರ್ಣಮಂ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಸಮನ್ವಿತಂ

|| ೧೦೮ ||

ಕಸ್ತೇವ್ಯಸ್ತೇವಕೋ ವೇತಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ವಕ್ತುಮಕ್ಷಮಃ |

ಕ್ಷಣಂ ತೇಜಃಸ್ವರೂಪಂ ಚ ರೂಪರಾಶಿಯುತಂ ಕ್ಷಣಂ

|| ೧೦೯ ||

ಏಕಮೇವ ಕ್ಷಣಂ ಕೃಷ್ಣಂ ರಾಧಯಾ ಸಹಿತಂ ಪರಂ |

ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಸನಸಂಸ್ಥಂ ಚ ತಯಾ ಚ ಸಹಿತಂ ಕ್ಷಣಂ

|| ೧೧೦ ||

ರಾಧಾರೂಪಧರಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣ ರೂಪಕಲತ್ರಕಂ |

ಕಿಂ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಂ ಚ ಪುಂರೂಪಂ ವಿಧಾತಾ ಧ್ಯಾತುಮಕ್ಷಮಂ

|| ೧೧೧ ||

೧೦೭. ಗುಣ ಮತ್ತು ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುಂದರರೂ ಮತ್ತು ಶಾಂತಾಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

೧೦೮-೧೦೯. ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಸಮಾನವಾದ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗಿ, ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಸತ್ಪೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸೇವ್ಯರಾರು? ಸೇವಕರಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ತೇಜೋರಾಶಿಯನ್ನೂ, ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು.

೧೧೦. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಧೆಯೊಡನೆ ಒಂದೇ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನೂ ಕಂಡನು.

೧೧೧. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ರಾಧಾರೂಪನಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದಲೂ ರಾಧೆಯು ಕೃಷ್ಣರೂಪಿಣಿಯಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದಲೂ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ರೂಪಭೇದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವ ರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ನಿಂತನು.

ಹೃತ್ಪದ್ಮಸಂ ಚ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂ ಧಾತಾ ಧ್ಯಾನೇನ ಚೇತಸಾ |
ಚಕಾರ ಸ್ತವನಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಥ ತ್ವನೇಕಧಾ || ೧೧೨ ||

ತತಃ ಸ ಚಕ್ಷುರುನಿಲೈ ಪುನಶ್ಚ ತದನುಜ್ಞಯಾ |
ಅಪಶ್ಯತ್ಕೃಷ್ಣಮೇಕಂ ಚ ರಾಧಾ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಸ್ಥಿತಂ || ೧೧೩ ||

ಸ್ವಪಾರ್ಷದೈಃ ಪರಿವೃತಂ ಗೋಪೀನುಂಡಲನುಂಡಿತಂ |
ಪುನಃ ಪ್ರಣೇಮುಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತುಷ್ಟ್ವುಶ್ಚ ಪುನಶ್ಚ ತೇ || ೧೧೪ ||

ವಿಜ್ಞಾಯ ತದಭಿಪ್ರಾಯಂ ತಾನುವಾಚ ಸುರೇಶ್ವರಃ |
ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಶಃ ಸರ್ವೇಶಃ ಸರ್ವಭಾವನಃ || ೧೧೫ ||

|| ಶ್ರೀ ಭಗವಾನುವಾಚ ||

ಆಗಚ್ಛ ಕುಶಲಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಆಗಚ್ಛ ಕಮಲಾಪತೇ |
ಇಹಾಗಚ್ಛ ಮಹಾದೇವ ಶಶ್ವತ್ಕುಶಲನುಸ್ತು ವಃ || ೧೧೬ ||

೧೧೨. ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಹೃತ್ಪದ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಅನೇಕ ರೀತಿ ಸ್ತೋತ್ರವಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದನು.

೧೧೩. ಅನಂತರ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ರಾಧೆಯ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿದನು.

೧೧೪. ಗೋಪಿಯರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ, ಪಾರ್ಷದರಿಂದ ಸೇವೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಸ್ತುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು

೧೧೫. ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವೇಶನೂ, ಸರ್ವಾತ್ಮನೂ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದನು.

೧೧೬. ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ :- ಎಲೈ, ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಕಮಲಾಪತಿಯಾದ ಏಷ್ಣವೇ, ಮಹಾದೇವನೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಫೋಮವೇ? ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ ನಿಮಗೆ ಕುಶಲವಾಗಲಿ.

ಆಗತಾಃ ಸ್ಥ ಮಹಾಭಾಗಾ ಗಂಗಾನಯನಕಾರಣಾತ್ |

ಗಂಗಾ ಮಚ್ಚ ರಣಾಂಭೋಜೇ ಭಯೇನ ಶರಣಂ ಗತಾ || ೧೧೭ ||

ರಾಧೇನಾಂ ಪಾತುಮಿಚ್ಛಂತೀ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮತ್ಸನ್ನಿ ಧಾನತಃ |

ದಾಸ್ಯಾಮೀನಾಂ ಬಹಿಃ ಕೃತ್ವಾ ಯೂಯಂ ಕುರುತ ನಿರ್ಭಯಾಂ || ೧೧೮ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಸ್ಮಿತಃ ಕಮಲೋದ್ಭವಃ |

ತುಷ್ಟ್ವಾನ ಸರ್ವಾರಾಧ್ಯಾಂ ತಾಂ ರಾಧಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪೂಜಿತಾಂ || ೧೧೯ ||

ವಕ್ತ್ರೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಃ ಸಂಸ್ತೂಯ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಾತ್ಮಕಂಧರಃ |

ಧಾತಾ ಚತುರ್ಣಾಂ ನೇದಾನಾನಾಮುವಾಚ ಚತುರಾನನಃ || ೧೨೦ ||

೧೧೭. ಮಹಾಭಾಗರೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲೋಸುಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವಿರಿ. ಆದರೆ ಗಂಗೆಯು ರಾಧೆಯ ಭಯದಿಂದ ನನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿರುವಳು.

೧೧೮. ಗಂಗೆಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಧೆಯು ಅದನ್ನು ಪಾನಮಾಡಲು ಕಾದಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ನೀವು ಅವಳ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

೧೧೯. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ಮಿತವದನನಾಗಿ ರಾಧೆಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಬಯಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತಕಾದ ರಾಧಾ ದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

೧೨೦. ಚತುರ್ವೇದಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿನಯದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ತನ್ನ ಚತುರ್ಮುಖಗಳಿಂದ ರಾಧಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

|| ಬ್ರಹ್ಮೋನಾಚ ||

ಗಂಗಾ ತ್ವದಂಗಸಂಭೂತಾ ಪ್ರಭೋರ್ವೈ ರಾಸಮಂಡಲೇ |
 ದ್ರವರೂಪಾ ಚ ಸಾ ಜಾತಾ ಮುಗ್ಧಯಾ ಶಂಕರಸ್ವರಾತ್ || ೧೨೧ ||

ಕೃಷ್ಣಾಂಶಾ ಚ ತ್ವದಂಶಾ ಚ ತ್ವತ್ಕನ್ಯಾ ಸದೃಶೀ ಪ್ರಿಯಾ |
 ತನ್ಮಂತ್ರಗ್ರಹಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರೋತು ತವ ಪೂಜನಂ || ೧೨೨ ||

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾ ನೈಕುಂತೇ ಚ ಚತುರ್ಭುಜಃ |
 ಭೂಗತಾಯಾಃ ಕಲಾಯಾಶ್ಚ ಲವಣೋದಶ್ಚ ವಾರಿಧಿಃ || ೧೨೩ ||

ಗೋಲೋಕಸ್ಥಾ ಚ ಯಾ ರಾಧಾ ಸರ್ವತ್ರಸ್ಥಾ ತಥಾತ್ಮಿಕಾ |
 ತದಾತ್ಮಿಕಾ ತ್ವಂ ದೇವೇಶಿ ಸರ್ವದಾ ಚ ತದಾತ್ಮಜಾ || ೧೨೪ ||

೧೨೧. ಬ್ರಹ್ಮ :- ಎಲಾ ರಾಧಾದೇವೀಯೇ, ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಿ ನೊಡನಿದ್ದು ಶಂಕರನ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಮುಗ್ಧಳಾದ ನಿನ್ನ ಅವಯವದಿಂದ ಗಂಗೆಯು ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳು.

೧೨೨. ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂಶದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಅಂಶದಿಂದೂ ಜನಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಿಬರಿಗೂ ಪುತ್ರಿಯಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸಾತ್ರಳಾಗಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಳು.

೧೨೩. ಆ ಗಂಗೆಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಪತಿಯಾಗುವನು. ಕಲಾಂಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿರುವ ಆ ಗಂಗೆಗೆ ಲವಣಸಮುದ್ರನು ಪತಿಯಾಗುವನು.

೧೨೪. ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನೀನು ಹೇಗೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಳೋ ಅಂತೆಯೇ ಗಂಗೆಯೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಳಾಗುವಳು. ನೀನೂ, ಗಂಗೆಯೂ ಅಭಿನ್ನರು. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನಗೆ ಅವಳು ಮಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು.

ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ವೀಚಕಾರ ಚ ಸಸ್ಮಿತಾ |

ಬಹಿರ್ಬಭೂವ ಸಾ ಕೃಷ್ಣ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠನಖಾಗ್ರತಃ

|| ೧೨೫ ||

ತತ್ರೈವ ಸಂವೃತಾ ಶಾಂತಾ ತಸ್ಮೌ ತೇಷಾಂ ಚ ಮಧ್ಯತಃ |

ಉನಾಸ ತೋಯಾದುತ್ತಾಯ ತದಧಿಷ್ಠಾತ್ಯದೇವತಾ

|| ೧೨೬ ||

ತತ್ತೋಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಕಿಂಚಿತ್ಸ್ನಾಹಿತಂ ಚ ಕಮಂಡಲೌ |

ಕಂಚಿದ್ಧಧಾರ ಶಿರಸಿ ಚಂದ್ರಾರ್ಧೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರಃ

|| ೧೨೭ ||

ಗಂಗಾಯೈ ರಾಧಿಕಾಮಂತ್ರಂ ಪ್ರದದೌ ಕಮಲೋದ್ಭವಃ |

ತತ್ಸೋತ್ರಂ ಕವಚಂ ಪೂಜಾವಿಧಾನಂ ಧ್ಯಾನಮೇವ ಚ

|| ೧೨೮ ||

ಸರ್ವಂ ತತ್ಸಾನುವೇದೋಕ್ತಂ ಪುರಶ್ಚರ್ಯಾಕ್ರಮಂ ತಥಾ |

ಗಂಗಾ ತಾಮೇವ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವೈಕುಂಠಂ ಪ್ರಯೇಯೌ ಸತೀ

|| ೧೨೯ ||

೧೨೫. ಬ್ರಹ್ಮನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಧಿಯು ಶಾಂತಳಾಗಲು ಆ ಗಂಗೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದನಖಾಗ್ರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೧೨೬. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಂತಳೂ, ಸಂಕುಚಿತಳೂ ಆಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಅದರ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ಯ ದೇವಿಯೊಬ್ಬಳು ಉದಯಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು.

೧೨೭. ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡನು. ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

೧೨೮-೧೨೯. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನು ಗಂಗೆಗೆ ರಾಧಾಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ರಾಧಿಯು ಸೋತ್ರ, ಕವಚ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳನ್ನೂ, ಸಾಮವೇದೋಕ್ತವಾದ ಅವುಗಳ ಪುರಶ್ಚರ್ಯೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಗಂಗೆಯು ರಾಧಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸರಸ್ವತೀ ಗಂಗಾ ತುಳಸೀ ವಿಶ್ವಪಾವನೀ |

ಏತಾ ನಾರಾಯಣಸ್ಯೈವ ಚತಸ್ರೋ ಯೋಷಿತೋ ಮುನೇ || ೧೩೦ ||

ಅಥ ತಂ ಸಸ್ಮಿತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಸಮುನಾಚ ಹ |

ಸರ್ವಂ ಕಾಲಸ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಂ ದುರ್ಬೋಧ್ಯನುವಿಪಶ್ಚಿತಾಂ || ೧೩೧ ||

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಉನಾಚ ||

ಗೃಹಾಣ ಗಂಗಾಂ ಹೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಹೇ ವಿಷ್ಣೋ ಹೇ ಮಹೇಶ್ವರ |

ಶ್ರುಣು ಕಾಲಸ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಯದತೀತಂ ನಿಶಾನುಯ || ೧೩೨ ||

ಯೂಯಂ ಚ ಯೇನೈದೇನಾಶ್ಚ ಮುನಯೋ ಮನನಸ್ತಥಾ |

ಸಿದ್ಧಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಶ್ಚೈವ ಯೇ ಯೇಷತ್ರೈವ ಸಮಾಗತಾಃ || ೧೩೩ ||

ತೇ ತೇ ಜೀವಂತಿ ಗೋಲೋಕೇ ಕಾಲಚಕ್ರವಿವರ್ಜಿತೇ |

ಜಲಪ್ಸುತಂ ಸರ್ವವಿಶ್ವನಾಗತಂ ಪ್ರಾಕೃತೇ ಲಯೇ || ೧೩೪ ||

೧೩೦. ಎಲೈ, ನಾರದಮುನಿಯೇ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿ, ಗಂಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಪಾವನಿಯಾದ ತುಳಸಿ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯರಾದರು.

೧೩೧. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು ತಿಳಿಯಲಾಗದ ಕಾಲವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೧೩೨. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ— ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರೇ, ಈಗ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನೀವಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿ.

೧೩೩-೧೩೪. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ದೇವತೆಗಳು, ಮುನಿಮಾನವರು, ಸಿದ್ಧರು ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಕೂಡ ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕದ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಜೀವಿಸಿರುವರು. ಈಗ ನಿಖಿಲ ವಿಶ್ವವೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರಲಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದೆ.

ಗೋಲೋಕೇ ಚ ಸ್ಥಿತಾ ಗಂಗಾ ವೈಕುಂಠೇ ಶಿವಲೋಕಕೇ |

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ತಥಾನ್ಯತ್ರ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಪುರಾ ಸ್ಥಿತಾ || ೧೪೦ ||

ತತ್ರೈವ ಸಾ ಗತಾ ಗಂಗಾ ಚಾಜ್ಞಯಾ ಪರಮಾತ್ಮನಃ |

ನಿರ್ಗತಾ ವಿಷ್ಣುಪಾದಾಬ್ಜತ್ತೇನ ವಿಷ್ಣುಪದೀ ಸ್ಮೃತಾ || ೧೪೧ ||

ಇತ್ಯೇನಂ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ |

ಸುಖದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಸಾರಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ || ೧೪೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ
ನಾರದನಾರಾಯಣಸಂವಾದೇ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನಂ ನಾಮ
ಏಕಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

೧೪೦. ಅನಂತರ ಗಂಗೆಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದ ಗೋಲೋಕ, ವೈಕುಂಠ ಲೋಕ, ಶಿವಲೋಕ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವತರಿಸಿಕೊಂಡಳು.

೧೪೧. ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಗಂಗೆಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದಾಬ್ಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದುದರಿಂದ 'ವಿಷ್ಣುಪದೀ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡಳು.

೧೪೨. ಸುಖಕರವೂ, ಮೋಕ್ಷಕರವೂ, ಸರ್ವಸಾರವೂ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವೂ ಆದ ಗಂಗೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದಾಯಿತು. ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ಇನ್ನೇನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿನಗೆ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿದೆ?

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಮಹಾಪುರಾಣದ ನಾರದನಾರಾಯಣ ಸಂವಾದ ರೂಪವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಸಾರಾಂಶವು

‘ ಕಲಿಯುಗದ ಐದುಸಾವಿರವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಗಂಗೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು’ ಎಂದು ನಾರದರು ಕೇಳಲು ‘ ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಳಾದ ಗಂಗೆಯು ಪುನಃ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದಳು’ ಎಂದು ನಾರಾಯಣಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ‘ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲೂ, ಈಶ್ವರನ ಜಟಾಭಾರದಲ್ಲೂ ಸೇರುವುದಕ್ಕೂ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದು’ ನಾರದರು ಕೇಳಿದರು. ನಾರದರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾರಾಯಣಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತರು. ‘ ಹಿಂದೆ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಗಂಗೆಯು ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಳಾದಳು. ಅವಳ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೆಚ್ಚಿದನು. ಗಂಗೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾದಳು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರಾಧೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದಿನ ಚರ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ವಿರಜಾ, ಶೋಭಾ, ಪ್ರಭಾ, ಶಾಂತಿ, ಕ್ಷಮೆ, ಮುಂತಾದ ದೇವಿಯರ ಸಂಗಮದ ಫಲವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ, ನೀನು ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು ಎಂದಳು. ರಾಧಾದೇವಿಯು ಕುಪಿತಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಂಗೆಯು ದ್ರವರೂಪಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಳಾದಳು. ಆಗ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಶುಷ್ಕವಾಗಲು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಗಂಗೆಯು ರಾಧೆಯ ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿರುವಳೆಂದು ತಿಳಿಸಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ರಾಧಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಗಂಗೆಯು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅಂತೆಯೇ ರಾಧಾದೇವಿಯು ಶಾಂತಳಾಗಲು ಗಂಗೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದನಖಗಳಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆಗ ದ್ರವರೂಪಳಾದ ಗಂಗೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದನು. ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಜಟಾಭಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಗಂಗೆಯು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ರಾಧಾಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು, ರಾಧಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ತುಳಸಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿಯರಂತೆ ತಾನೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇತ್ತ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದನಂತರ ಗಂಗೆಯು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಿಶ್ಚವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಳಾಗಿ ‘ ವಿಷ್ಣುಪದೀ’ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದಳು.

—|| ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ ||—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ

|| ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ ||

|| ನಾರದ ಉನಾಚ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸರಸ್ವತೀ ಗಂಗಾ ತುಲಸೀ ಲೋಕಪಾವನೀ |
ಏತಾ ನಾರಾಯಣಸ್ಯೈವ ಚತಸ್ರಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಾ ಇತಿ || ೧ ||

ಗಂಗಾ ಜಗಾಮು ವೈಕುಂಠಮಿದಮೇವ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ |
ಕಥಂ ಸಾ ತಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ಚ ಬಭೂವ ಬ್ರೂಹಿ ಕೇಶವ || ೨ ||

|| ನಾರಾಯಣ ಉನಾಚ ||

ಗಂಗಾ ಜಗಾಮು ವೈಕುಂಠಂ ತತ್ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಗತೋ ವಿಧಿಃ |
ಗತ್ವೋನಾಚ ತಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಣಮ್ಯ ಜಗದೀಶ್ವರಂ || ೩ ||

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧. ನಾರದ:—ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿ, ಗಂಗೆ, ಲೋಕಪಾವನಿಯಾದ ತುಲಸಿ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು.

೨. ಗಂಗೆಯು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಅವಳು ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯಾದುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಈಗ ವಿವರಿಸು.

೩. ನಾರಾಯಣಭುಷಿ :—ಗಂಗೆಯೂ, ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಇಂತು ನುಡಿದರು.

|| ಬ್ರಹ್ಮೋನಾಚ ||

ರಾಧಾ ಕೃಷ್ಣಾಂಗಸಂಭೂತಾ ಯಾ ದೇವೀ ದ್ರವರೂಪಿಣೀ |

ತದಧಿಷ್ಠಾತ್ಯದೇವೀಯಂ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ

|| ೪ ||

ನವಯೌವನಸಂಪನ್ನಾ ಸುಶೀಲಾ ಸುಂದರೀ ವರಾ |

ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಸ್ವ ರೂಪಾ ಚ ಕ್ರೋಧಾಹಂಕಾರವರ್ಜಿತಾ

|| ೫ ||

ಯದಂಗಸಂಭವಾ ನಾನ್ಯಂ ವ್ಯಣೋತೀಯಂ ಚ ತಂ ವಿನಾ |

ತತ್ರಾಪಿ ಮಾನಿನೀ ರಾಧಾ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿನೀ ವರಾ

|| ೬ ||

ಸಮುದ್ಯತಾ ಪಾತುಮಿನಾಂ ಭೀತೇಯಂ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕಂ |

ವಿನೇಶ ಚರಣಾಂಭೋಜೇ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ

|| ೭ ||

ಸರ್ವಂ ವಿಶುಷ್ಯಂ ಗೋಲೋಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಹಮಗಮಂ ತದಾ |

ಗೋಲೋಕಂ ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ಚ ಸರ್ವವೃತ್ತಾಂತಲಬ್ಧಯೇ

|| ೮ ||

೪-೫. ಬ್ರಹ್ಮಾ:- ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅವಯವದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನಳಾದವಳೂ. ದ್ರವರೂಪಳೂ, ದ್ರವಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯದೇವತೆಯೂ ಆದ ಈ ಗಂಗೆಯು ಅಪ್ರತಿಮರೂಪವತಿಯೂ, ನವಯೌವನಸಂಪನ್ನಳೂ, ಸುಶೀಲೆಯೂ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಯೂ, ಕ್ರೋಧಾಹಂಕಾರ ವಿವರ್ಜಿತಳೂ, ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನಳೂ ಆಗಿರುವಳು.

೬-೭. ಕೃಷ್ಣನ ಅವಯವದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನಳಾದ ಇವಳು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾರನ್ನೂ ವರಿಸಲೊಲ್ಲಳು. ಆದರೆ ಮಾನವತಿಯೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿನಿಯೂ, ಆದ ರಾಧೆಯು ದ್ರವರೂಪಳಾದ ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಇವಳು ಭೀತಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಳು.

೮. ಆಗ ಗೋಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಒಣಗಿಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ? ಗೋಲೋಕವೆಲ್ಲಿ? ಎಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೋದೆನು.

ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಂ ನೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭಿಸ್ರಾಯಮೇವ ಚ |

ಬಹಿಶ್ಚ ಕಾರ ಗಂಗಾ ಚ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠ ನಖಾಗ್ರತಃ

|| ೯ ||

ದತ್ವಾ ಸ್ಥೈರಾಧಿಕಾಮಂತ್ರಂ ಪೂರಯಿತ್ವಾ ಚ ಗೋಲಕಂ |

ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ರಾಧೇಶಂ ಗೃಹೀತ್ವಾತ್ರಾಗಮಂ ವಿಭೋ

|| ೧೦ ||

ಗಾಂಧರ್ವೇಣ ವಿನಾಹೇನ ಗೃಹಾಣೇನಾಂ ಸುರೇಶ್ವರೀಂ |

ಸುರೇಶ್ವರಸ್ತ್ವಂ ರಸಿಕೋ ರಸಿಕಾಂ ರಸಭಾವನಃ

|| ೧೧ ||

ಪುಂರತ್ನಂ ಪುಂಸು ದೇವೇಷು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂ ಸ್ತ್ರೀಷ್ವಿಯಂ ಸತೀ |

ವಿದಗ್ಧಾಯಾ ವಿದಗ್ಧೇನ ಸಂಗಮೋ ಗುಣವಾನ್ ಭವೇತ್

|| ೧೨ ||

ಉಪಸ್ಥಿತಾಂ ಚ ಯಃ ಕನ್ಯಾಂ ನ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಮದೇನ ಚ |

ತಂ ವಿಹಾಯ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ರುಷ್ಪಾ ಯಾತಿ ನ ಸಂಶಯಃ

|| ೧೩ ||

೯. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಮನೋಭಿ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಪಾದದ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಉಗುರುಸಂದಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೧೦. ಅನಂತರ ಗಂಗೆಗೆ ರಾಧಾಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಿಶ್ವ ಗೋಳಕವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಸಿ ರಾಧಾಪತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಬಂದೆನು.

೧೧. ಸುರೇಶ್ವರನೂ, ರಸಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಆದನೀನು ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಈ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸು.

೧೨. ಪುರುಷದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನೀನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವಂತೆ ಈ ಗಂಗೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠಳು. ವಿದಗ್ಧಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿದಗ್ಧನಾದ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ ?

೧೩. ಯಾವ ಪುರುಷನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತಳಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವಳು.

ಯೋ ಭವೇತ್ ಪಂಡಿತಃ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರಕೃತಿಂ ನಾನವನ್ಯತೇ |

ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಾಃ ಪುಂಸಃ ಕಾಮಿಸ್ಯಃ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಕಲಾಃ || ೧೪ ||

ತ್ವಮೇವ ಭಗವಾನಾದ್ಯೋ ನಿರ್ಗುಣಃ ಸಕೃತೇಃ ಪರಃ |

ಅರ್ಥಾಂಗೋ ದ್ವಿಭುಜಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಲ್ಯಸ್ಯರ್ಥಾಂಗೇನ ಚತುರ್ಭುಜಃ || ೧೫ ||

ಕೃಷ್ಣ ವಾನಾಂಗಸಂಭೂತಾ ಪರಮಾ ರಾಧಿಕಾ ಪುರಾ |

ದಕ್ಷಿಣಾಂಗಾತ್ಸ್ವಯಂ ಸಾ ಚ ವಾನಾಂಗಾತ್ಕೈಮಲಾ ಯಥಾ || ೧೬ ||

ತೇನ ತ್ವಾಂ ಸಾ ವ್ಯಜೋತ್ಯೇವ ಯತಸ್ತ್ವದ್ಧೇಹಸಂಭವಾ |

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೌ ವೈ ತಥೈಕಾಂಗೌ ಯಥಾಪ್ರಕೃತಿಪೂರುಷೌ || ೧೭ ||

೧೪. ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರೂ ಪ್ರಾಕೃತಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕಲೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪಂಡಿತನಾದವನು ಪ್ರಕೃತಿರೂಪಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೧೫. ಪರಮಪುರುಷನ ಅರ್ಥಾಂಗದಿಂದ ದ್ವಿಭುಜನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ, ಉಳಿದ ಅರ್ಥಾಂಗದಿಂದ ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ನೀನೂ ವ್ಯಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಗುಣನೂ, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ಪರನೂ ಆದ ಭಗವಂತನೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ.

೧೬. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಮಾರ್ಥಾಂಗದಿಂದ ರಾಧೆಯು ವ್ಯಕ್ತವಾದಂತೆ, ಅವನ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ವಾಮಾರ್ಥಾಂಗದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಗಂಗೆಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾದರು.

೧೭. ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೂ ಏಕಾಂಗಿಗಳಾದುದರಿಂದಲೂ, ಗಂಗೆಯು ನಿನ್ನ ದೇಹಾರ್ಥದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಳಾದುದರಿಂದಲೂ, ಆಕೆಯು ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸಿರುವಳು.

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಾ ಧಾತಾ ಚ ತಾಂ ಸಮರ್ಪ್ಯ ಜಗಾನು ಸಃ |

ಗಾಂಧರ್ವೇಣ ವಿನಾಹೇನ ತಾಂ ಜಗ್ರಾಹ ಹರಿಃ ಸ್ವಯಂ || ೧೮ ||

ಶಯ್ಯಾಂ ರತಿಕರೀಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುಷ್ಪಚಂದನಚರ್ಚಿತಾಂ |

ರೇನೇ ರಮಾಪತಿಸ್ತತ್ರ ಗಂಗಯಾ ಸಹಿತೋ ಮುದಾ || ೧೯ ||

ಗಾಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಚ ಗತಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ಪುನರಾಗತಾ |

ನಿರ್ಗತಾ ವಿಷ್ಣುಪಾದಾಚ್ಚ ಗಂಗಾ ವಿಷ್ಣುಪದೀ ಸ್ಮೃತಾ || ೨೦ ||

ಮೂರ್ಛಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ ಸಾ ದೇವೀ ನವಸಂಗಮನಾತ್ರತಃ |

ರಸಿಕಾ ಸುಖಸಂಭೋಗಾದ್ರಸಿಕೇಶ್ವರಸಂಯುತಃ || ೨೧ ||

೧೮. ಇಂತು ನುಡಿದು ಗಂಗೆಯನ್ನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೂ ಕೂಡ ಆಕೆಯನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

೧೯. ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯ ಧಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ರತಿಯೋಗ್ಯವಾದ, ಶಯ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಮಿಸಿದನು.

೨೦. 'ಗಾಂ' ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಗೆ 'ಗ' ಎಂದರೆ ಇಳಿದುಬಂದು, ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದುದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ 'ಗಂಗಾ' ಎಂದೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದ ಕಮಲದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದುದರಿಂದ 'ವಿಷ್ಣುಪದೀ' ಎಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತು.

೨೧. ರಸಿಕಳಾದ ಆ ಗಂಗೆಯು ರಸಿಕರಾಜನಾದ ನಾರಾಯಣನೊಡನೆ ನವಸಂಗಮದ ಸುಖಸಂಭೋಗದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿದಳು.

ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ದುಃಖಿತಾ ನಾಣೀ ಸಾಪತ್ನೈರ್ಷ್ಯಾ ವಿವರ್ಜಿತಾ |

ನಿತ್ಯಮಿಷ್ಟಾತಿ ತಾಂ ನಾಣೀ ನ ಚ ಗಂಗಾ ಸರಸ್ವತೀಂ

|| ೨೨ ||

ಗಂಗಯಾ ಸಹಿಸಸ್ಯೈವ ತಿಸ್ರೋ ಭಾರ್ಯಾ ರಮಾಪತೇಃ |

ಸಾರ್ಧಂ ತುಲಸ್ಯಾ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಚತಸ್ರೋ ಹ್ಯಭವನ್ಮನೇ

|| ೨೩ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡೇ

ನಾರದನಾರಾಯಣಸಂವಾದೇ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನಂ ನಾಮ

ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೨೨. ಸಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಅಸೂಯಾಪರಳಾದ ಸರಸ್ವತಿಯು ನಾರಾಯಣನು ಪುನಃ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿಚ್ಚು ಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಗಂಗೆಯು ಮಾತ್ರ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಪಡಲಿಲ್ಲ.

೨೩. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಗಂಗೆಯೂ ಸೇರಿ ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರಾದರು. ಮುಂದೆ ತುಲಸಿದೇವಿಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ವರು ಪತ್ನಿಯರಾದರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಮಹಾಪುರಾಣದ ನಾರಾಯಣನಾರದ ಸಂವಾದರೂಪವಾದ

ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

